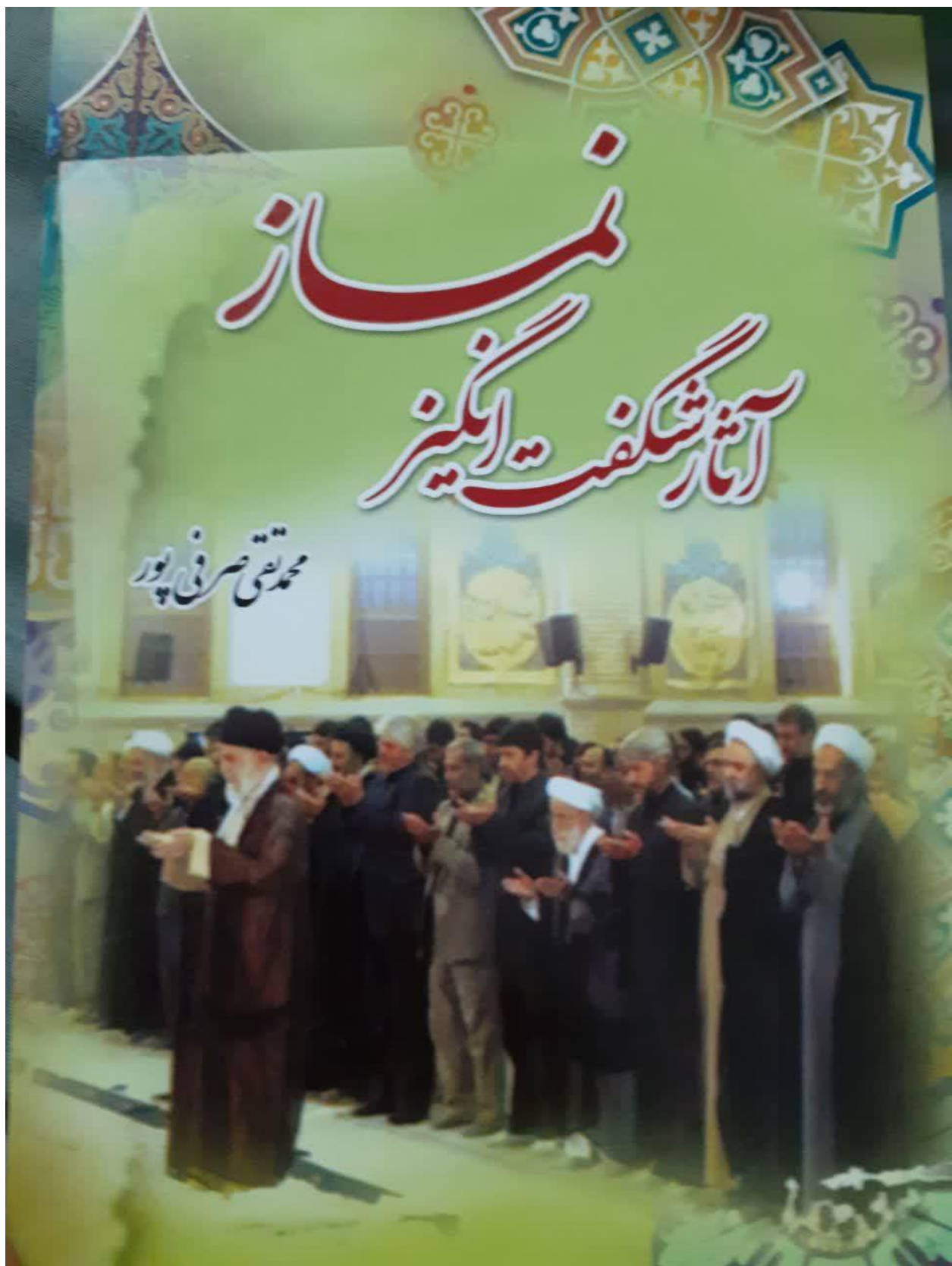


نہار اساتذہ کرام کی یاد میں

محمد تقی صوفی پور



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه

هر جامعه‌ای و هر خانواده‌ای در مسیر بقاء خود دچار مشکلات فراوانی خواهد شد و با موانعی برخورد خواهد نمود که راهکار هایی برای حل این مشکلات وجود دارد. یکی از راه حل‌های بی هزینه و بسیار مؤثر در کاهش مشکلات انسانها، اهمیت دادن و توجه به مسئله نماز است. نمازی که عمود دین بوده و هر کسی که جزو اولیاء خدا محسوب می‌شده است، از مهمترین خصلتهایش اهمیت دادن به نماز بوده است. پیامبری وجود نداشته که به نماز اهمیت نداده باشد! امامی نداشته‌ایم که اهل نماز نبوده باشد. و عارفی نداریم که با نماز بی ارتباط باشد.

دلیل مهم بودن نماز در دین، تأثیرات شگرفی است که نماز در درمان بیماریهای روحی و جسمی بشر دارد. تأثیراتی که در جلوگیری از آلودگی‌های اخلاقی انسان‌ها دارد. تأثیراتی که در تقرب بسوی خدا دارد و دهها تأثیر مثبت دیگر که در نماز وجود دارد.

ما در این مبحث نگاهی کوتاه و خلاصه وار به ابعاد تأثیرات نماز در درمان دردهای روحی و جسمی بشر می‌اندازیم. با آرزوی فراهم شدن بستر لازم برای برپایی این درمان کننده آسان و بی هزینه و مؤثر در جامعه اسلامی ایران.

نماز و شفای بیماری

از جمله اثرات مثبت نماز، درمان بیماریهای جسمی است. طبق سفارشات طبیبان دینی و طبق بررسیهای دانشمندان غیر دینی، دعا و نماز و دل بستگیهای معنوی در درمان و یا کاهش بیماریها مؤثر می باشد.

نماز و برطرف شدن کمر درد

رسول خدا (ص) به دیدار سلمان فارسی آمد و دید سلمان کمر درد دارد. و خیلی شدید ناله می کند. فرمودند: سلمان! مثل اینکه درد به تو خیلی فشار آورده است؟ همین طور که نشسته ای یا خوابیده ای نماز بخوان! سلمان گفت یا رسول الله! مگر نماز برای کمر درد خوب است؟ حضرت فرمودند: مگر در قرآن نخوانده ای که واستعینوا بالصبر والصلوة؟

آری نماز شفا دهنده دردها به اذن خداست و می توان با دور کعت نماز با حضور قبل آنچنان به خدا نزدیک شد، که شفای دردهایمان را از او بخواهیم و تعجبی ندارد اگر خدا به ندای نماز گزار پاسخ مثبت بدهد و دردها را از بین ببرد.

نماز و پیروزی در جنگ

در جنگها و عملیاتهای سخت و مهم گاهی عرصه بر انسانهای حق طلب، بسیار سخت می شود و دشمن از موضع قوی برخوردار است و شکست دادن او به آسانی میسر نمی شود. در این واقع هم علاوه برداشتن توانائیهای جنگی، باید از نماز کمک گرفت.

نماز در جنگ

امیر المؤمنین (ع) می گوید: هر وقت که جنگ مغلوبه می شد و اسلام در مخاطره می افتاد، پیغمبر می فرمود: واستعینوا بالصبر والصلوة. امتی الصلوة الصلوة.

در همان وسط جنگ و در همان خط مقدم جبهه، پیغمبر پیاده می شدند و اصحاب هم پیاده می شدند و دور کعت نماز می خواندند. آنها پناه به نماز می بردند و بعد سوار می شدند و می جنگیدند و پیروز می شدند.

«امیر المؤمنین (ع) - در جنگ صفین به لشکریان فرمود - شما انشاء الله فردا با دشمن درگیر می شوید. پس امشب را بیشتر به نماز مشغول باشید و قرآن را بسیار تلاوت کنید و از خدا صبر و پیروزی به طلبید.»

شهید سرلشکر زین الدین می گفت در شبهایی که بسیجیان نماز شب می خواندند، وقتی عملیاتی علیه دشمن انجام می شد، معمولاً به پیروزی چشمگیری می انجامید ولی هنگامی که نماز شب برپا نمی شد، شکستهایی را هم در پی داشت.

نماز و کاستن غم و اندوه

نماز در کاهش غم و اندوه ها و ناراحتی های روحی نیز نقش درمانی دارد. همانطور که در زندگی اولیاء خدا آمده است که در مواقعی که غم و اندوه به آنها هجوم می آورد، همانند جنگهایی که دشمن به آنها هجوم گسترده می نمود، به نماز پناه می بردند.

«روایت شده چون مشکلی برای خانواده رسول خدا (ص) پیش می آمد، می فرمود: برخیزید نماز بخوانید. بعد فرمود: خدا این گونه به من دستور داده است»

درباره امیرالمؤمنین (ع) داریم که در شهادت زهرا تا غم هجوم به او می آورد، دو رکعت نماز می خواند. لذا قبل از غسل دادن، دو رکعت نماز خواند. قبل از اینکه زهرا را در قبر بگذارد هم نماز خواند. وقتی که زهرا را در قبر قرار داد و خاک روی قبر ریخت، غم به امیرالمؤمنین (ع) هجوم آورد و دو رکعت دیگر نماز خواند.

«امام صادق (ع): هرگاه برای امیرالمؤمنین (ع) مشکلی پیش می آمد، به نماز پناه می برد»

«رسول خدا (ص): پیامبران خدا چنان بودند که چون دچار نگرانی می شدند، به نماز پناه می بردند.»

راوی می گوید خدمت امام صادق (ع) آمدم. امام مشاهده کردند که من غمگینم. علت را پرسیدند. گفتم: یک زنی در کوچه راه می رفت که ناگاه به زمین خورد. در این حال گفت: خدا لعنت کند قاتلین تو را ای فاطمه زهراء. تا این حرف را زد، مأمورین او را گرفتند و با کتک بردند. امام فرمودند بلند شو دو رکعت نماز بخوانیم. به مسجد رفتیم و دو رکعت نماز خواندیم. امام از خدا خواستند که این زن نجات پیدا کند. طولی نکشید که خبر آوردند این زن را با احترام رها نموده اند.

در یکی از سفرهای عبدالله بن عباس به او خبر دادند که برادرت از دنیا رفت. عبدالله گفت: اَنَا لِلَّهِ وَاَنَا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ آن گاه از مرکب فرود آمد و به کناری رفت و دو رکعت نماز خواند. پس از آن ساعتی با وقار و آرامش نشست و چون از جایش برخاست این آیه را می خواند: وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَأَنتَ لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ «بقره ۴۵» از صبر و نماز یاری جوئید و این کار جز برای خاشعان، گران است.»

رسول خدا (ص): ای مردم! هرگاه مشکلات چون کمربندی شخصی را محاصره کرد، وقتی دوسوم شب گذشت، فرشته ای به او می گوید برخیز و ذکر خدا بگو. اگر بلند شد و ذکر خدا گفت یک گره از مشکلش حل می شود و اگر وضو گرفت و به نماز ایستاد تمامی گره هایش باز می گردد و صبح را با شادمانی شروع می کند.»

«رسول خدا(ص): هنگامی که مشکلات و بلاها نازل می شود، اهل مساجد در امانند.»

از عوامل خودکشی های جوانان و بزرگسالان، هجوم غمها و مصیبتها به آنان است که اگر آدمی در این مواقع به نماز پناه نبرد شاید نتواند این بار را تحمل کند و از حال طبیعی خارج شده و دست به کارهای خلاف عقلی همچون خودکشی می زند. اما آنان که به نماز پناه می برند، احساس می کنند که شارژ شده و قدرت و قوت تازه ای برای تحمل مشکلات و برخورد با آن پیدا می نمایند.

«امام صادق(ع): چه مانعی دارد که وقتی برای یکی از شما مشکلی پیش می آید وضو گرفته و به مسجد رفته و دو رکعت نماز بخواند و از خدا حاجتش را بطلبد. مگر نشنیده اید که خدا فرموده است: استعینوا بالصبر والصلوة. از صبر و نماز کمک بگیرید.»

نماز و برطرف شدن خطر

در هنگامی که خطری متوجه انسان می شود، باید علاوه بر عکس العمل مناسب، به نماز روی بیاورد. و گاهی هیچ راهی جز روی آوردن به نماز برای انسان وجود ندارد.

راوی می گوید که منصور دوانقی در وقتی غضبناک شد و تصمیم به قتل امام صادق(ع) گرفت. لذا امام را احضار نمود. هنگامی که امام به در قصر او رسیدند، امام به من (راوی) فرمود: صبر کن تا دو رکعت نماز بخوانم. وقتی امام نماز خواندند و نزد منصور رفتند. منصور اول عصبانی بود ولی بعد بصورت یک آدم متملق درآمد و امام را با احترام به منزلش برگرداند.

در زندگی علماء زیاد شنیده شده که در مواقع بحرانی و خطر به نماز روی می آوردند. از جمله وقتی حکم کشتن ملاطاهر قمی از سوی شاه طهماسب صفوی صادر شد و مأمور جلاد با دست خط شاه نزد ملاطاهر رفت. قبل از اجرای حکم شاه، ملاطاهر مشغول نماز شد، و یک نماز طولانی را شروع کرد. ناگاه حکم دیگر شاه مبنی بر دستگیری ایشان و رفتن نزد شاه باطلاع ملاطاهر رسید. و هنگامی که او را نزد شاه بردند، سخنانی بینشان رد و بدل شد و عاقبت با صحت و سلامت از کاخ شاه بیرون آمد.

نماز و رفع مشکلات خانوادگی

بسیاری از طلاقها و جدایی ها و مشکلات خانوادگی با بی نمازی ارتباط دارد. مثلاً خانمی در مجلس زنانه گریه می کردند و می گفتند بعد از دو ماه که به خانه شوهر رفتم بیوه شدم. زیرا فهمیده ام که شوهرم معتاد است! اگر این مورد را ریشه یابی نمائیم می بینیم که در هنگام خواستگاری شوهر از این زن، خود زن و خانواده اش به مسئله نماز مرد توجهی نداشتند بلکه بیشتر به خصوصیات مادی و مسائل رفاهی و درآمد او دقت نمودند و چون از این جهت خیالشان راحت شد به او جواب مثبت دادند. اما بعد از دو ماه این خوشیها تمام شد و حال باید سالهای طولانی را با این

مشکل دست به گریبان بشوند. در حالی که وقتی شخصی خدمت باقر(ع) رفت و گفت برای دخترم خواستگار آمده است. آیا دختری او بدهم؟ امام فرمود اگر از **دین** و اخلاق او راضی هستی بده. و دیگر نفرمود وضع مالیش چطور است؟؟

«امام رضا(ع): اگر مؤمنی به خواستگاری دختری برود و پانصد درهم جهت مهر پیشنهاد کند ولی آنان بیشتر بخواهند و این مقدار را نپذیرفته به او دختر ندهند، بر او ستم کرده و خداوند پدر آن خانواده را از حورالعین محروم می کند»

و پیامبر(ص) فرمود: اگر کسی که از دین و اخلاقش راضی هستید به خواستگاری بیاید و دختر ندهید، فساد بزرگی پدید می آید!»

مشکلاتی مانند اعتیاد سرپرست خانواده، بیکاری او و دوستان ناباب و مجالس گناه و فساد بی ارتباط با بی نمازی نیست. لذا اخیرا یکی از قضات در مورد جوانانی که شراب خورده و مست کرده بودند و اقدام به عریه کشی و شکستن شیشه های ماشین ها و مغازه ها نموده بودن، حکم به حضور در نماز جماعت مسجد بمدت چهل روز نموده بود. زیرا نماز است که کانون خانواده هارا محکم کرده و از اختلافات و طلاق ها جلوگیری می کند. مخصوصا اگر زن و مرد هر دو خدایی باشند. هر دو اهل معنا باشند. هر دو در وادی معرفت گام نهاده باشند:

«رسول خدا(ص): خدا رحمت کند مردی را که برای نماز شب برخیزد و همسرش را هم بیدار کند حتی با پاشیدن آب بروی او و یا زن برخیزد و شوهرش را بیدار کند و هر دو به نماز بایستند»

ای خانواده هایی که می خواهید دختران و پسران آبروداری داشته باشید! خود و شوهرانتان به نماز پناه ببرید و فرزندان خود را به نماز جمعه ها و مساجد برده و از سجده در مقابل خداوند بزرگ تکبر ننمائید! اگر می خواهید فرزندانان در مقابل سیل شیاطینی که برای انحراف آنان دام پهن کرده اند، در امان باشند نیز به نماز پناه ببرید. نماز قلعه محکمی در مقابل حملات شیاطین جنّی و انسی است. در مسجد است که جوان شما دوستان خوبی پیدا می کند. در مسجد است که با راه درست زندگی کردن و پاکدامن بودن آشنا می شود. در مسجد است که زیربنای دینی او قوی می شود و فردا هر سازمان بی دینی او را بطرف خود نمی کشاند. همانند **سازمان منافقین** که چه بسیار جوانان بی گناه ایرانی را بخود جذب نموده و از آنان هیولاهایی ساختند که علیه کشور خود وارد جنگ شدند و هزاران جنایت انجام دادند. و عاقبتی بس بد در دنیا و آخرت برای خود خریدند و خانواده های خود را برای ابد عزادار نمودند! در حالی که اگر زیر بنای محکم دینی داشتند و با روحانی و مسجد آشتی داشتند، هرگز به انحراف کشیده نمی شدند. اگر چه در موارد استثناء هم دیده شده که منافق از خانواده ای مذهبی و اهل مسجد بوده ولی بدلائل دیگر به نفاق پیوسته است.

باز هم تأکید بر نماز خواندن فرزندان

«وامر اهلک بالصلوة واصطبر علیها» طه ۱۳۲

یعنی خانواده ات را امر به نماز نما و بر این مسئله مداومت کن.

مسئله نماز از مهمترین نشانه‌های تربیت صحیح است. در خانه‌ای که والدین نماز خوانده و تا کودک به سن بالا برسد مرتب او را به خواندن نماز امر می‌نمایند، امید به هدایت و سعادت فرزند هزاران بار بیشتر است تا خانه‌ای که اگر چه پدر و مادر خود اهل نمازند ولی فرزندان خود را رها کرده‌اند و باصطلاح آنان را آزاد گذاشته‌اند تا خود مسیر درست را انتخاب نمایند و این بزرگترین اشتباه سرپرست خانواده است که نوجوانی را که اصلاً نمی‌تواند خیر و صلاح خود را تشخیص دهد و از طرفی نماز زحمتی برای اوست، آزاد بگذارند به این امید که روزی برسد که خود نوجوان به نماز گرایش پیدا کند!

خداوند در قرآن کریم به پدران دستور می‌دهد که خود و خانواده خود را از جهنم نجات دهید:

«یا ایها الذین آمنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا و قودها الناس والحجاره» تحریم ۶

ای مؤمنین! خود و خانواده تان را از آتش جهنم دور نگه دارید.

«رسول خدا (ص): در هفت سالگی فرزند را به خواندن نماز تمرین دهید و در ده سالگی در صورت نماز نخواندن، بر آنان سخت گرفته شود و حتی 'آنان را با زدن هم شده به نماز وادار کنید.»

اهمیت شرکت در نماز جمعه و جماعت و مراسمات دینی به همراه فرزندان

پدرانی که خود در مجالس معنوی شرکت می‌کند و فرزندان خود را نیز به همراه می‌برد، می‌تواند امیدوار باشد که آینده فرزندان، از نظر دوری از انحرافات اخلاقی، آینده سالمی خواهد بود. ولی پدرانی که خود هیچگاه پا به مسجد و عبادتگاه الهی نگذاشته‌اند و غرورشان اجازه نمی‌دهد که در مقابل پروردگارشان سجده نمایند، چگونه امید دارند که فرزندان خوبی و سالمی تربیت کنند؟ مسجد محلی است که در آن انسانهای والا تربیت می‌شود.

مسجد سنگر اسلام است. مسجد محل ملاقات مؤمنین و وحدت و صمیمیت آنان است. اگر چه گاهی افراد منافق هم در مسجد پیدامی‌شوند یا افرادی که از شرکت در مسجد مقاصد شومی را در ذهن دارند ولی اکثر نمازگزاران کسانی هستند که بدون قصد دنیایی و فقط برای اطاعت از خدایشان در مسجد و مراسمات مذهبی حضور پیدامی‌کنند و خداوند هم طبق وعده‌هایی که داده است در دنیا و آخرت از آنان حمایت می‌کند:

«ان الله یدافع عن الذین آمنوا» حج ۳۹

خداوند از مؤمنین دفاع خواهد کرد.

نماز و برطرف شدن وسوسه و حدیث نفس

اگر کسی دچار شک در دین و وسوسه شد دو رکعت نماز بخواند و به خدا پناه ببرد.

نماز و استخاره

هرگاه کسی بر سر دوراهی انجام کاری واقع شد شش کاغذ نوشته که در سه تا نوشته شده «بسم الله الرحمن الرحيم. خیرة من الله العزيز الحکیم برای فلانی... انجام بده» و در سه تا نوشته شده «بسم الله الرحمن الرحيم. خیرة من الله العزيز الحکیم برای فلانی... انجام نده» سپس کاغذها را زیر سجاده بگذار و دو رکعت نماز بخوان و در سجده بگو «از خدا طلب خیر می کنم» بعد از نماز نشسته و می گوئی «خدایا آنکه خیر است در سلامتی و همه کارهایم برایم انتخاب کن» سپس کاغذها را بهم زده و یکی یکی برداری اگر سه تا پشت سرهم آمد: انجام بده آن را انجام می دهی و اگر سه تا پشت سرهم آمد: انجام نده. آن کار را ترک کن. و اگر اولی «انجام بده» و دومی: «انجام نده» بود باید پنج تا کاغذ برداری که اگر سه تایش: «انجام بده» باشد خوب است و الا بد.

نماز و ادای قرض

شخصی به امام صادق (ع) گفت که من از قرضی که مرا فرا گرفته خدمت شما آمده ام و می خواهم چیزی به من بیاموزید تا غنیمتی نصیبم شود تا با آن قرضم را ادا نمایم.

امام صادق (ع) وقتی شب شد دو رکعت نماز بخوان که در رکعت اول حمد و آیه الکرسی و در رکعت دوم حمد و از آیه «لو انزلنا هذا القرآن علی جبل...» تا آخر را می خوانی و قرآن را بر سر بگذار و خدا را به آن قسم بده و... سپس حاجت خود را بطلب. آن مرد رفت و وقتی برگشت اعلام کرد که قرضش ادا شده است.

نماز و برطرف شدن حاجت

امام سجاد (ع) دید که مردی در خانه ظالمی نشسته است. پرسید در خانه این ستمکار چرا نشسته ای؟ گفت زیرا دچار گرفتاری شده ام. -و آمده ام تا این ظالم مشکل مرا برطرف کن- امام فرمود بلند شو تا تورا راهنمایی کنم به دری که بهتر از درِ اوست. و بسوی پروردگاری که از او برایت بهتراست. پس دست او را گرفت و به مسجد پیامبر آورد و فرمود دو رکعت نماز بخوان و بعد از نماز بر محمد و آلش صلوات بفرست و آخر سوره حشر و شش آیه اول سوره حدید و دو آیه از آل عمران را بخوان و از خدا حاجتت را بخواه که عطا می فرماید.

نماز و زیاد شدن روزی

شخصی نزد رسول خدا (ص) آمد و گفت به من دعائی بیاموز تا روزیم زیاد شود و قرضم ادا گردد.

رسول خدا (ص) فرمود وضو بگیر و دو رکعت نماز بخوان و سپس این اذکار... را بگو.

نماز و استغاثه

اگر کسی بخواهد به خدا استغاثه کند و از او فریادرسی بطلبد، موقع خواب ظرف آبی نزد خود بگذارد و موقع نماز شب بلند شود ابتدا سه جرحه از آن بیاشامد سپس وضو گرفته و دو رکعت نماز بخواند و در رکوع و سجود هر کدام بیست و پنج بار بگوید: یا غیاث المستغیثین و بعد از نماز دعا می‌کنی.

نماز و ترس از ظالم

کسیکه از ظالمی می‌ترسد، غسل کرده و دو رکعت نماز خوانده و زانوهای خود را برهنه می‌کند و این ذکر را... می‌گوید.

نماز و زیاد شدن حافظه

از امام صادق (ع) نقل شده که با زعفران می‌نویسی.... سپس در هنگام سحر دو رکعت نماز می‌خوانی که در هر رکعت حمد و پنجاه بار «قل هو الله» می‌خوانی و از آن آب می‌نوشی که برای حافظه مفید است.

نماز و آمرزش گناه

دو رکعت نماز که در هر رکعت شصت بار «قل هو الله» بخواند که وقتی نماز تمام شد خدا گناهش را می‌آمرزد.

نماز و انقلاب درونی!

یکی از اثرات فردی نماز بر روی نمازگزار، انقلاب درونی و تغییر حالت روحی است که در بعضی مواقع در انسان نماز گزار پیدا می‌شود. و این انقلاب آن قدر پر ارزش است که با هیچ چیز با ارزش مادی، قابل‌قابل ارزش گذاری نمی‌باشد. و گاه شده است که بعد از نماز تحول مهمی در زندگی شخص رخ داده و از این رو به آن رو می‌شود. حتی گاهی افرادی بوده‌اند که انقلاب روحی آنان در نماز چنان بزرگ بوده است که فوق تحمل آنان بوده و در همان جان به جان آفرین تسلیم کرده‌اند.

گویند ثعلبه گناهی را مرتکب شد که رسول خدا (ص) و مردم مدینه او را بطور موقت از خود راندند. ثعلبه به بیابان‌ها رفت و مشغول توبه شد تا اینکه توبه او قبول شد. امیر المؤمنین (ع) باتفاق سلمان بدنبال او رفتند و او را به مدینه آوردند. وقتی آنها به مدینه رسیدند موقع نماز عشاء شده بود. آنها به مسجد رفتند و به رسول خدا (ص) اقتدا نمودند. رسول خدا (ص) بعد از سوره حمد، شروع به خواندن سوره تکاثر نمود. همینکه آیه اول را تلاوت فرمود:

«الهیکم التکاثر»

یعنی ثروت اندوزی شما را مشغول نموده است.

ثعلبه نعره‌ای زد. چون حضرت آیه دوم را قرائت فرمود:

«حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ»

تا زمانیکه قبرستان را مشاهده نمودید.

ثعلبه بیشتر ناله کرد.

و چون آیه سوم را شنید:

«كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ»

نه چنین است. بزودی خواهید فهمید!

ثعلبه نعره‌ای کشید و جان به جان آفرین تسلیم کرد.

ببینید ثعلبه چگونه در نماز دچار انقلاب روحی شده و نمی تواند آن را تحمل نماید لذا در نماز از دنیا می‌رود. و خوشا بحال او.

عرفا و علماء دیگری بوده‌اند که در نماز از دنیا رفته‌اند. از جمله در مورد استاد امام «رض» میرزا جواد ملکی تبریزی آمده است:

«حاج آقا حسین فاطمی فرمود: به من گفتند که آقای حاج میرزا جواد (ملکی تبریزی) جویای حال تو شده است. چون می‌دانستم ایشان کسالت دارند با عجله به خدمتش رفتم، دیدم استحمام کرده و خضاب بسته و پاک و پاکیزه در بستر بیماری افتاده و آماده‌ی ادای نماز ظهر و عصر است. در میان بستر شروع به گفتن اذان و اقامه کرد و دعای تکبیرات افتتاحیه را خواند و همین که به تکبیرة الاحرام رسید و گفت: الله اکبر! روح مقدسش از بدن به عالم قدس پرواز کرد.»

«شیخ علی کاشانی معروف به فریده الاسلام از اساتید شهید هاشمی نژاد بسیار اهل عبادت بود و در منزلش اطاقی را برای عبادت قرار داده و شبها را به عبادت می‌گذراند. او در جوانی به درجه اجتهاد رسیده بود و وقتی چندین ساعت با یکی از علماء مشهد بحث علمی کرد. آن عالم از وی پرسید: با این سن کم این همه علوم را چگونه فرا گرفته‌ای؟ و ایشان جواب داد که از عنایت علی بن موسی الرضا (ع) فرا گرفته‌ام.

رحلتش را در سن بیست و چهار سالگی از زبان میزبانانش این گونه نوشته‌اند: بعد از صرف شام به من گفت: خیلی مایلیم در حیاط منزل، زیر درخت تا صبح در عبادت باشم. بعد برخاست دو رکعت نماز خواند. ذکر رکوعش را که شمردم، هفتاد بار بود. بعد از نماز کمی از مواظ و احادیث را برای ما بیان کرد و به سجده رفت، دیگر سر از سجده برنداشت و روح پاکش به ملکوت اعلیٰ پرکشید.

«آیه الله سید احمد کربلائی که استاد سید علی قاضی ار اساتید علامه طباطبائی بوده است، رحلتش در هنگام نماز بود و در هنگام نماز عصر، بسوی ملکوت پرواز کرد.»

و گاهی نمازگزاران واقعی، بجای رحلت از این دنیا، پرواز کرده و به مکان‌های مقدس جهان سر می‌زده‌اند: «روزی سید زین الدین طباطبایی از وصف کربلا و روز عاشوراء برای دوستان تعریف می‌کردند و همچنین در اهمیت زیارت عاشوراء حرف می‌زدند، گفتند:

در شبی که در حجره مشغول زیارت عاشوراء بودم، در سجده شکر زیارت، حالم منقلب شد و کربلا با آن صحنه‌های روز عاشوراء و امام حسین (ع) را دیدم و غش کردم، تا نزدیک ظهر در حال غش و یا از خود بی خود بودم.»
آیا این حالت‌های شیرین معنوی جز در نماز در حالت دیگری می‌توان مشاهده نمود؟ آیا آنهایی که غرق در رفاه مادی هستند، از این لذتها هم تاکنون داشته‌اند؟ آیا آن جوانهایی که بجای نماز، در خیابان‌ها و بازارها دنبال جنس مخاف هستند و اگر در کار خود موفق بشوند، فو قش می‌توانند عمل نامشروعی را با ترس و لرز انجام دهند، می‌توانند لذت خود را با لذات مشروع و معنوی این بزرگان دین مقایسه کنند؟ حاشا و کلا! هرگز اینها با هم قابل مقایسه نخواهند بود مخصوصاً از نظر اثر که نماز انسان را به پاکی‌ها بیشتر نزدیک می‌کند و عمل آن جوانهای بی بندوبار آنها را از خدا و ملکوت و پاکی بیشتر دور می‌نماید.

«علامه طباطبایی: مرحوم قاضی استاد ما می‌فرمودند که اگر کسی نماز واجبش را اول وقت بخواند و به مقامات عالیه نرسد مرا لعن کند!»

داستان جوان عاشق!

ملا محسن فیض کاشانی در دیوان خود داستان جوانی را به صورت شعر ذکر کرده که من خلاصه آن را اینجا می‌آورم:
روزی جوانی هیزم شکن، سر راهش به دختر حاکم که با همراهان خود می‌گذشت بر خورد و با یک ناگاه به او عاشق دختر شد. جوان گرفتار عشق چون می‌دانست رسیدن به این دختر برای او ممکن نیست به نزد حکیمی رفت و از او برای حل مشکلش چاره چوئی کرد. حکیم به او پیشنهاد کرد که به خرابه‌ای که او شهر بود برود و شبانه روز به عبادت و نماز پردازد. جوان که چاره دیگری نداشت حرف او را قبول نمود و با سجاده نماز بطرف خرابه رفت و در آن جا سجاده‌اش را پهن کرد و مشغول عبادت شد. چند روزی گذشت و مردم هنگام ورود و خروج از شهر چشمشان به جوان عابد می‌افتاد و توجهشان جلب می‌شد. کم‌کم صحبت درباره آن جوان در میان مردم شهر شایع شد و هم درباره عبادت این جوان صحبت می‌کردند. کم‌کم این صحبت‌ها به گوش حاکم رسید و او تصمیم گرفت که از این جوان عابد دیدار کند. حاکم با همراهانش به خرابه رفت و مدتی نظاره گر عبادتهای جوان شد. سپس به کاخش برگشت. چند روز بعد دوباره حاکم نزد جوان رفت و این بار به جوان پیشنهاد کرد که: چون من پسری ندارم که جانشینم شد بیا و دخترم را بگیر تا تو بعد از من جانشین من شوی! جوان قبول کرد و به دستور حاکم برای او لباسهای زیبا آوردند و با شکوه زیاد او را به کاخ حاکم بردند. وقتی جوان وارد کاخ شد و چشمش به آن همه شکوه و جلال ظاهری افتاد ناگاه انقلابی در دلش پیدا شد

وباخود گفت: تو مدتی نماز قلابی خواندی به اینجا رسیدی اگر نماز حقیقی بخوانی به کجامی رسی؟ لذا برگشت و عشق دختر را از دلش بیرون کرد و عاشق خدا شد.

نماز ودوری از مفاسد اجتماعی

از جمله آثار فردی نماز، دور کردن آدمی از مفاسد اخلاقی است.

افراد نماز خوان معمولاً از اعتیاد و مجالس فساد و دوستان ناباب و مسائل انحرافی دیگر دور هستند و دچار آسیبهای آنها نمی‌شوند. زیرا انسانی که بوسیله نماز با خداوند ارتباط برقرار می‌کند. گاه در نماز خود را در مقابل سلطانی مقتدر و دانا می‌بیند که بر همه چیز او مطلع است. و از همه کارهای او خبر دارد. خدایی که به او نعمتهای فراوانی داده است و در مقابل گناهان احتمالی او حلم ورزیده و او را عذاب ننموده است، در مقابل این چنین خدایی، آدمی احساس شرمندگی نموده و از انجام دوباره گناهان خود داری می‌کند. زیرا تکرار حداقل سه بار این حالت شرمندگی، باعث تقویت پاکی شده و به ضعف قوای نفسانی کمک می‌کند. گاهی این شرمندگی و طلب پاکی از گناهان قبل، آن چنان در انسان قوی می‌شود که حاضر است عذاب دنیوی را تحمل کند تا اسمش در لیست پاکان ثبت شود و گناهی که کرده محو گردد. و این فرایند در دوری انسان از گناهان نقش مهمی دارد. به داستان زیر توجه نمائید: «مردی نزد امیرمؤمنان (ع) آمد و گفت: ای امیرمؤمنان! من لواط کرده‌ام! مرا پاک نما!

امام فرمود: برو شاید در حال طبیعی نباشی!

مرد رفت و فردا آمد و گفت: ای امیرمؤمنان! من لواط کرده‌ام! مرا پاک نما!

امام مجدداً فرمود: برو شاید در حال طبیعی نباشی!

روز سوم آمد و گفت: ای امیرمؤمنان! من لواط کرده‌ام! مرا پاک نما!

امام فرمود: برو شاید در حال طبیعی نباشی!

روز چهارم آمد و گفت: ای امیرمؤمنان! من لواط کرده‌ام! مرا پاک نما!

امام فرمود: ای مرد! رسول خدا (ص) درباره امثال تو یکی از سه حکم را صادر کرده است. هر کدام را می‌خواهی انتخاب کن! وارد کردن ضربه شمشیر بر گردنت. یا پرت کردن از کوه با دست و پای بسته. یا سوختن بوسیله آتش.

مرد گفت: کدام سخت‌تر است؟ فرمود: سوختن با آتش. گفت: من هم این را انتخاب می‌کنم.

امام فرمود: پس خودت را برای اجرای حکم آماده کن.

مرد مشغول نماز شد و بعد از دو رکعت نماز گفت: خدایا! من از این گناه می ترسم و بسوی جانشین رسولت آمدم و او یکی از این سه حکم را برایم گفت و من سخت تر را انتخاب کردم. خدایا! این مجازات را کفاره گناهم قرار بده! و در آخرت مرا به آتش نسوزان. سپس در حالی که گریه می کرد، بلند شد و در گودال آتشی که برایش آماده کرده بودند، داخل شد.

علی(ع) به گریه افتاد و اصحاب هم همگی به گریه افتادند. سپس علی(ع) فرمود: بیرون بیا که ملائکه را به گریه انداختی. خدا توبه تو را پذیرفت. بیرون بیا و دیگر این کار را نکن.»

اگر نماز گزاری احیانا به گناهی آلوده شود، خود نماز بعدی در عذاب وجدان و احساس ندامت اثر کرده و مانند شخص فوق او را به طلب پاکی سوق می دهد. و این اثر وقتی در همه نماز خوانان با شدت و ضعف ظاهر شود، نماز خوانان روز بروز پاک تر شده و از مفاسد فاصله می گیرند. چه بسیار گناهکارانی که با غسل توبه و نماز خواندن در آنها تحول ایجاد شده و به انسانهایی پاکدامن تبدیل شده اند.

نمونه ادعای فوق وضعیت متفاوت اخلاقی نماز گزاران با بی نمازها است. در شهرها و روستاها هر جا ناهنجاری دیده می شود از بی نمازها است. عربده کشی های مستانه از بی نمازها است. ترانه های مبتذل از منازل بی نمازها شنیده می شود. مجالس فساد و لهو و لعب مربوط به بی نمازهاست! دنبال زنان و دختران راه افتادن و ایجاد مزاحمت برای آنان کار بی نمازهاست! ایجاد باندهای فساد و آم ربایی و راهزنی و سرقت و فساد در زمین کار بی نمازهاست. زیرا نماز جلو همه این مفاسد را سد می نماید. نماز نمی گذارد که انسان بدنبال نوامیس مردم حرکت کند! نماز نمی گذارد که آدمی باند فساد همانند باند ۱۹ نفره روباه بوجود بیاورد و دختران و زنان را به انواع مفاسد آلوده کند! نماز نمی گذارد که انسان به سرقت و راهزنی اموال مردم مشغول شود! نماز نمی گذارد که آدمی بجای حضور در مجالس علم و هنر و ادب، آلات دو متری! موسیقی همچون طنبور را بدست گرفته و در محافل و مجالس، انسانها را بجای اینکه بیاد خدا و قیامت بیاورد، به حالتهای شیطانی و عشقی! دعوت کند!

آری نماز آثار مهمی دارد که متأسفانه اکثریت مردم از این آثار غافل هستند لذا گرفتاریهای مختلفی برایشان پدید می آید و نمی دانند چگونه این گرفتاریها را درمان کنند؟ در حالی که با کم هزینه ترین راه درمان یعنی دعوت خود و خانواده شان به سوی نماز و حضور خود و فرزندانشان در مساجد و حسینیه ها می توانند جلو این گرفتاریها را بگیرند!

با نماز در راه حق قدم بنه!

در روایات و سخنان بزرگان دین فاصله بین کفر و ایمان را نماز خواندن و نماز نخواندن ذکر کرده‌اند. و این مایهٔ تعجب و حتی امتناع از قبول این مطلب از سوی بعضی افرادی که شناخت کاملی از دین اسلام ندارند، شده است. مثلاً شخصی در اجتماع بعنوان فرد خیر دهها مدرسه و بناهای خیر دیگر ایجاد نموده است. اما نماز نمی‌خواند و با این حال از دنیا می‌رود. طبق احکام دین اسلام این فرد در عالم برزخ و در آخرت مشکل دارد و نمی‌تواند از ایستگاه نماز رد شود و اگر نماز کسی قبول شد، بقیه اعمالش هم قبول می‌شود و اگر نماز کسی رد شد، بقیه اعمالش هم رد می‌شود. و این مسئله غیر قابل هضم برای بعضی از

ناآگاهان است. همچنین افرادی هستند که سالها با خوش نامی زندگی می‌کنند، مانند هنرپیشه‌های سینما! تئاتر! ورزشکاران مشهور! پرفسورها و دانشمندان کشور! ولی عده‌ای از آنها نماز نمی‌خوانند و با این تکبری که در مقابل خدا دارند، از دنیا می‌روند!

آن هنرپیشه‌ای که گول شهرتش را خورده و حاضر نیست در مقابل خدایش سر به سجده بگذارد! و آن دانشمندی که گول شاگردان و شهرت و افتخارات ظاهری را خورده و حاضر نیست نماز بخواند! و آن ورزشکاری که قدرت بازو و پاهایش او را به تکبر در مقابل خدایش کشانده است و عارتش می‌آید که در حضور دیگران سر به سجده بگذارد! آیا آنها نخوانده‌اند که قهرمان قهرمانان امیرمؤمنان (ع) شبها تا به صبح به نماز مشغول بود؟ در هنگام جنگ و در وسط معرکه به نماز می‌ایستاد؟ پس شایسته است که هنگام نماز وضو بگیرند و به نماز بایستند که نماز آنها صد برابر نماز افراد عادی ارزشمند است. زیرا شاگردان آنها و هواداران شان و دوستان شان از آنها تقلید کرده و یاد گرفته و آنها هم نماز خوان شده و به صف مؤمنین می‌پیوندند که خدا فرمود: **قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ . الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ.** همانا مؤمنین رستگار شدند. آنانکه در نمازشان خاشع بوده و خود را در مقابل خدایشان کوچک احساس می‌کنند.

اما وای بر زنان هنرپیشه‌ای که عکسهایشان با حالتهای شیطانی و لبخندهای کذایی بر درب دک‌ها و کلوپها و در دبساط دستفروشها به انحراف جوانان از مسیر درست مشغول است! اینها اگر نماز خوان بودند و با خدایشان ارتباطی داشتند هرگز اجازهٔ چنین کاری را بخود و دیگران نمی‌دادند و نمی‌گذاشتند که پسر تازه به بلوغ رسیده عکس شیطانی او را در اطاق خوابش نصب کند و با یاد چهرهٔ پر از لبخند دروغین او بخواب رود! دیگر نمی‌داند که بعد از این خنده‌های کوتاه، گریه‌های زیادی در پیش است: رسول خدا (ص) فرمود: در شب معراج که از جهنم دیدار کردم دیدم که عده‌ای در مقابلشان هم گوشت خوب و هم گوشت مردار است، ولی آنان از مردار می‌خوردند! جبرئیل گفت: اینها حرام خوار بوده‌اند!

عده‌ای را دیدم که لبهای آنان مانند شتر بود و مأمورین از پهلوی آنان مقرض کرده و در دهانشان می‌گذاشتند! جبرئیل گفت: اینها عیب‌جو بوده‌اند. عده‌ای را دیدم که سرشان رامی‌کوبیدند! جبرئیل گفت: اینها نماز عشاء نمی‌خواندند! گروهی را دیدم که مأمورین آتش بر بدنانشان گذاشته و از مخرجشان در می‌آمد! جبرئیل گفت: اینها خورندگان مال یتیم‌اند. عده‌ای را دیدم که شکمشان آنقدر بزرگ بود که نمی‌توانستند برخیزند! جبرئیل گفت: اینها رباخوار بوده‌اند. گروهی از زنها را دیدم که آنها را به پستانشان آویزان کرده بودند! جبرئیل گفت: اینها زناکار بوده‌اند. عده‌ای را دیدم که بانخ و سوزن آتشین، بدنهایشان را می‌دوختند! جبرئیل گفت: اینها نیز زناکاران بودند...

زنی را دیدم که به موی سرش او را آویزان کرده بودند! و مغز سرش را می‌جوید! جبرئیل گفت: این زن موی خود را از نامحرم نمی‌پوشانده!... زنی را به پاهایش آویخته بودند! جبرئیل گفت: این زن بدون اجازه شوهر از خانه بیرون می‌رفته است. زنی را دیدم که گوشت بدن خود را می‌خورد! جبرئیل گفت: این زن بدن خود را برای دیگران آرایش می‌کرده است! زنی را دیدم که پاهایش را به دستهایش بسته بودند و مار و عقرب بر او مسلط بودند! جبرئیل گفت: این زن غسلهای خود را انجام نمی‌داده است! زنی را دیدم که گوشت بدنش را قیچی می‌کردند! جبرئیل گفت: این زن خود را به مردان نامحرم عرضه می‌کرده است! شخصی را دیدم که صورت و بدنش رامی‌سوزانیدند و روده‌های خود را می‌خورد! جبرئیل گفت: این شخص واسطه زنا بوده است! شخصی را دیدم که سرش مثل خوک و بدنش مثل الاغ بود! جبرئیل گفت: این شخص سخن‌چینی می‌کرده. شخصی را دیدم که صورتش مثل سگ بود و آتش بر او وارد می‌کردند! جبرئیل گفت: او خواننده و حسود بوده است!

پس باید از این روایات عبرت گرفت و بخاطر چند صباحی خوشیهای زودگذر و شهوانی، آخرت خود را به باد ندهید! اخباری از گسترش اسلام در غرب

رادیو آمریکا:

«این رادیو در گزارش که با پخش صدای اذان آغاز شده بود گفت:

این صدایی که مسلمانان را به نماز فرا می‌خواند مربوط به خیابان‌های پر ازدحام مرکز شهر جاکارتا یا روستایی در پاکستان نمی‌باشد بلکه این صدای اذان در خیابان معروف ماساچوست واشنگتن است که بیشترین سفارت خانه‌های خارجی را در خود جای داده است و از مناره بلند مرکز اسلامی واشنگتن که یکی از قدیمی‌ترین مساجد آمریکا است

به گوش می‌رسد.» «فرید تومن، محقق آمریکایی‌یقین دارد که روزی که اسلام یک دین واقعی آمریکا باشد فرا خواهد رسید.»

«بر اساس آخرین آمار: بیش از ده هزار درجه دارد ارتش ایالات متحده به اسلام گرویده‌اند.» «بنابر گزارش رادید آمریکا، به نقل از عضو شورای مسلمانان آمریکا: شمار مسلمانان در نیروی مسلح آمریکا در حال افزایش است و نکته حائز اهمیت این است که درصد رشد مسلمانان در نیروهای مسلح بسیار از رشد جمعیت مسلمانان این کشور است.» «حدیجه ریورا که در سال ۱۹۸۳ به اسلام گرویده با ایجاد یک ایستگاه رادیویی در نیویورک سعی دارد به مردم آمریکا بفهماند قبول اسلام به معنای قبول یک مذهب پیشرفته است.»

خبرگزاری ایتالیا:

«تنها در دو سال اخیر بیست هزار زن تحصیل کرده انگلیسی برای نجات از تبعیض جنسی حاکم بر غرب به اسلام گرویده‌اند.»

فیلیپ روند، نویسنده غربی:

«اسلام بسیاری از مردم، به ویژه مردم اروپا را به سوی خود جذب می‌کند.» «آن چه غرب را بیش از پیش نگران می‌سازد این است که حضور اسلام در غرب هر روز تقویت می‌شود و به قول بعضی از غربی‌ها اسلام به بمب ساعتی تبدیل می‌گردد.»

«غرب اکنون در برابر شمار زیادی از روشنفکران و اندیشمندان و هنرمندان و بازرگانانی که اسلام را انتخاب نموده‌اند سرگردان شده است.»

مجله اشپیگل:

«بیش از هشت هزار نفر زن آلمانی در اوایل سال جاری مسلمان شده‌اند، بسیاری از این زنان مسلمان آلمانی، نماز را در محل کار خود و در برابر دیگران برگزار می‌کنند.»

روزنامه فرانسوی فیگارو:

«امروزه جوانان فرانسوی بیش از پیش به اسلام روی می‌آورند.»

خبرگزاری رسمی ایتالیا:

«تنها در دو سال اخیر بیست هزار زن تحصیل کرده انگلیسی به اسلام گرویده‌اند.»

مجله ایندی پندت:

«توجه شهروندان انگلیسی به اسلام، پدیده در خور توجهی است که در سالهای اخیر رشد آن در میان حلقه اشراف سرعت بیشتری پیدا کرده است تا آنجا که هم اکنون فرزندان برخی از سرشناس‌ترین اعضای این طبقه در زمره گروندگان به آیین اسلام قرار گرفته‌اند.» «از جمله این افراد «یحیی برنت» پسر جانت برنت مدیر عامل رادیو و تلویزیون بی‌بی‌سی و دختر و پسر «قاضی اسکات» رهبر کمیسیون اسکات و فرزندان برخی دیگر از رهبران اقتصادی و اجتماعی

جامعه انگلیس هستند.» نکته در خور توجه این است که این گروندگان به اسلام همگی از بالاترین درجات تحصیلی برخوردارند و با توجه به نفوذ اجتماعی و موقعیت فردیشان اسلام آوردن آن‌ها تأثیر به سزایی در میان همگان داشته است.»

نشریه تایمز:

«در حالی که اختلاف میان فرقه‌های مسیحی و کلیساهای آنان روز به روز عمیق‌تر می‌شود بسیاری از مردم انگلیس که اکثر آن‌ها را زنان تشکیل می‌دهند به طور غیر منتظره‌ای به اسلام روی می‌آورند.»
با این آمار و ارقام، شما جوانان ایرانی که در پایتخت جهانی اسلام زندگی می‌کنید چرا از اسلام فاصله گرفته‌اید؟ چرا از مسجد و روحانی دور شده‌اید تا گرفتار باندهای مخوف و منحرفی بشوید؟ اگر با نماز و مسجد آشتی کنید الطاف الهی به شما روی آورده و شیاطین از شما دور می‌شوند.

نماز و تأثیرات اخلاقی بردانش آموزان

دانش آموزان راهنمایی و دبیرستان و سپس دانشجویانی که نماز خوان بوده و به برپایی آن مقید هستند، جزو افراد خوب محل تحصیل خود می‌باشند. اینان معمولاً در درس از بقیه بهتر بوده و هیچگاه به اذیت و آزار دیگران نمی‌پردازند. آمارهایی که از تخلفات مختلف در مدارس ارائه می‌شود، شامل این عزیزان نبوده و برعکس به نهی از منکر و جلوگیری از تخلفات می‌پردازند. اما برخی از آنهایی که بی نماز هستند، متأسفانه برای خود باند و گروه تشکیل داده و به اذیت و آزار دانش آموزان مظلوم می‌پردازند و گاه پا را فراتر گذاشته و به اذیت و آزار جنسی دیگران روی می‌آورند که این مورد در کشور ما کم اتفاق می‌افتد ولی در کشورهای دیگر که بی دینی حرف اول را می‌زند جرائم دانش آموزان و دانشجویان، از آمار بالایی برخوردار است:

مرکز پیش گیری از بیماری‌های دکتر لیوید کلبه:

«۴۰٪ دانشجویان مدارس عالی آمریکا الکل مصرف می‌کنند و ۳۱٪ آن‌ها دائماً و ۵۱٪ گاه ماری جوانا می‌کشند و ۲۷٪ از الکل خوارها گفته‌اند که در حال مستی رانندگی می‌کنند و گاه با همین حالت به کلاس درس و آزمایشگاه و کتاب خانه می‌روند.

بر اساس این گزارش، ۱۳/۱ دانشجویان نیز در خواب گاه‌ها و یا محیط دانشگاه‌ها مورد تجاوز قرار گرفته‌اند.»
«در مطالعه‌ای که در سال ۱۹۸۶ در مدارس ایالت کالیفرنیا انجام گرفت، هفت مورد از مسائل جاری به شرح زیر بود:

استفاده از مواد مخدر، نوشیدن مشروبات الکلی، حاملگی دختران جوان، خودکشی، تجاوز، دزدی و خشونت.
البته یک مورد دیگر که در سال‌های اخیر به موارد بالا افزوده شده در غالب ایالات آمریکا به عنوان یک معضل اجتماعی مطرح شده، مسلح شدن جوانان دانش آموز به انواع سلاح‌های گرم و بعضاً استفاده از آن‌ها علیه معلمان، کارکنان و دانش آموزان دیگر است.»

«در سال ۱۹۹۷-۱۹۹۸ در ۱۰٪ مدارس آمریکا ۴۱۰۰ مورد تجاوز و اقدامات تهاجمی و ۷۱۰۰ فقره دزدی و ۱۱۰۰ مورد درگیری مسلحانه میان دانش آموزان به وقوع پیوسته است.»
واشنگتن پست:

«بر اساس برآورد «برایان ری» متخصص امور تعلیم و تربیت، نزدیک به یک میلیون کودک و نوجوان آمریکایی در منزل آموزش دیدند و به مدرسه نرفتند و این روند رو به رشد بوده و تا سال ۲۰۰۰ به دو میلیون کودک و نوجوان خواهد رسید.

علت عمده چنین روندی تمایل اولیا به آموزش های معیارهای اخلاقی و اصول دینی به کودکان می باشد، چرا که هرگونه تعلیم و تربیت مذهبی و حتی نمادهای دینی در مدارس آنها ممنوع می باشد.»

نماز ودوری از تکبر

یکی از آثار فردی نماز، دور کردن انسان از تکبر در مقابل پروردگار خویش است. همانطور که حضرت فاطمه (س) در خطبه خویش و بزرگان دین در کلمات خویش به این اثر اشاره نموده اند. و اگر اثر نماز فقط در همین یک اثر خلاصه شود برای ارزش و اهمیت نماز کافی است. زیرا تکبر مرض خطرناکی است که متأسفانه بسیاری از افراد را مبتلا نموده است که اکثر آنها از طبقات روشنفکر و مرفه جامعه هستند. بسیاری از اینان همانند عده ای از هنرپیشه گان مشهور سینما، عده ای از اساتید دانشگاهها و دانشمندان، عده ای از ورزشکاران نامی و عده ای از سیاستمداران هستند که سالهای زیادی از عمر آنها گذشته است ولی متأسفانه هنوز پیشانی در مقابل خداوند خویش بر زمین نسائیده اند! و منشأ این جز تکبر چیز دیگری نمی باشد اگرچه در باطن خویش به وجود پروردگار جهانیان و حقانیت نبی اکرم حضرت محمد (ص) و حقانیت قرآن کریم اعتراف دارند. ولی بخاطر غرور حاضر نیستند که مانند بعضی از همکاران خود، در هنگام نماز، وضو گرفته و به نماز پردازند. اینان باید بفکر درمان این مرض خطرناک باشند و الاً تمامی زحماتی که در عمر خود برای این کشور و مردمش می کشند بر اثر بی نمازی برباد رفته و هرگز مقبول درگاه احدیت واقع نمی شود زیرا که بزرگان دین فرموده اند: در روز قیامت از اولین چیزی که سؤال می شود، نماز است که اگر قبول شد، اعمال دیگر هم مقبول شده و اگر نماز رد شد، اعمال دیگر هم رد می شوند. و این ضرر و خسران بزرگی ای برای آدمی است.

آن استاد دانشگاه و محقق و پژوهشگری که سالیان متمادی عمر خود را در راه تحقیق و بالا بردن فرهنگ این کشور و در نتیجه عزت بخشیدن به مردم این دیار صرف کرده است، دهها کتاب نوشته است. صدها مقاله به چاپ رسانده است. صدها سخنرانی در جاهای مختلف ایراد نموده است. برای او مجلس تقدیر و تشکر برپا نموده اند. مدالهای مختلفی به او اهدا نموده اند. در هر شهری که وارد شد، مردم به استقبال او آمده اند. دهها نوجوان و جوان امضای او را در

دفترچه‌های خود با افتخار ثبت کرده‌اند. اما همین فرد اگر بی نماز باشد در نزد خداوند جهانیان ذره‌ای ارزش ندارد و باید در قیامت فریاد بزند: یالیتنی کنت تراباً! ای کاش خاک بودن و انسان آفریده نمی‌شدم که اکنون در مقابل خدایم روسیاه و شرمنده باشم و عاقبتم به آتش بکشد!

همچنین آن ورزشکار نامی که در میادین مختلف ورزشی برای کشورش مدال افتخار کسب نموده است. و در هنگام بازگشت از این میادین عده‌ای در فرودگاه حاضر شده و او را بر روی دست بلند نموده و برای او کف زده و ابراز احساسات می‌کنند، برای او دهها پلاکارد نوشته و عکس رنگی او بر جلد مجلات ورزشی و غیر ورزشی با لبخندهای کذایی جلوه گر است، اگر نماز خوان نباشد در نزد ذات مقدس احدیت ذره‌ای ارزش نداشته و یک پشه ضعیف از این آدم نیرومند ولی بی نماز بالاتر است!

و آن هنرپیشه‌ای که سالیان سال زحمت کشیده و در فیلمهای مذهبی و غیر مذهبی بازی نموده است. گاهی نقش زکریای پیامبر را و گاهی نقش مالک اشتر را و گاهی نقش شیخ مفید را و گاهی نقش مریم مقدس و دیگر چهره‌های مقدس را بازی نموده است و ساعتی مردم را خوشحال کرده است، اگر بی نماز باشد و در مقابل خدای خویش تکبر کند، در پیشگاه او ارزشی و جایی نخواهد داشت اگر چه همه برای او هورا بکشند! عکس او کوچه و بازار را پر کرده باشد! فیلمهای او را با قیمتهای سرسام آور بفروشند! همه از او تعریف کنند! عالم و جاهل ساعتهای زیادی را وقت تماشای فیلمهای او بکنند.

و آن سرمایه داری که شاید کارهای خیری انجام داده و مدارسی ساخته و در بنای بیمارستانی نقش داشته و در مسائل مختلف به کشور خود کمک کرده است و مورد تقدیر دولتمردان قرار رفته، اگر بی نماز باشد و در مقابل خدای خویش متکبر! هیچ عملی از او قبول نخواهد شد که **أَنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ**. همانا فقط اعمال باتقویان قبول می‌شود.

بنابراین مرض تکبر انسان را از مقام انسانیت به ذره‌ای تبدیل می‌کند که در قیامت در زیر پای انسانهای محشور شده له می‌گردد! و شاید خود هم باورش نشود که منی که همه برایم دست می‌زدند و از من تعریف می‌کردند به کجا رسیده‌ام که در قیامت هیچ ارزشی برایم وجود ندارد؟ آری آن انسانی که نتواند خالق خود را بشناسد و حاضر نشود در مقابل خدایی که همه نعمتهای این انسان از اوست، سر به سجده بگذارد، شایسته ذلت ابدی است! او باید همچون ابلیس بعنوان اولین متکبر، مطرود و رانده شده از رحمت الهی قرار بگیرد و به عذاب ابدی دچار نشود و همه زحماتش هباءً منثوراً بر باد رفته و بی ارزش شود.

خداوند در قرآن خطاب به انسان می‌فرماید، **يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ! مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ؟** چرا در مقابل خدایت تکبر کمی کنی؟

آیا از یاد برده‌ای که نطفه‌ای غیر قابل مشاهده با چشم عادی بودی؟ سپس در رحم مادرت جا گرفتی و خدا تورا رشد و تربیت نمود تا علقه و خون بسته شدی. سپس مضغه و گوشت جویده شده گردیدی. بعد استخوان و گوشت و پوست

و خون ورگ و اعضا جوارحت کامل شد و از شکم مادر ت بیرون آمدی و متولد گشتی در حالی که هیچ نمی دانستی؟ و بر هیچ کاری قادر نبودی؟ پس چرا تکبر می کنی؟ تو هم همانند سجده کنندگان بیا و در مقابل خدایت سر به سجده بگذار و بگو: سبحان ربی الاعلیٰ و بحمده. منزّه است خداوند بالا مرتبه و من مشغول حمد او هستم. آنوقت کم کم لذت بندگی را خواهی چشید و رحمت الهی بسویت سرازیر می شود و گاه چنان لذت معنوی احساس می کنی که همانند امام صادق (ع) که فرمود: دور کعت نماز در دل شب در نظر من بهتر از دنیا آنچه در دنیا است، می باشد.

خواندن نماز اولین نشانه از بین رفتن تکبر انسان در مقابل خداوند است. مخصوصا در نماز جماعتها و در حضور دیگران در یک صف ایستادن. استاد در کنار شاگرد. فرمانده در کنار سرباز. رئیس در کنار مرئوس. عالم در کنار جاهل. وزیر در کنار آبدارچی! پولدار در کنار فقیر! بیا در کنار زشت! قوی در کنار ضعیف. این حالتی است که باعث عصبانیت ابلیس می شود زیرا او تکبر کرد و از رحمت الهی دور شد! نماز خوان اطاعت نموده و مشمول رحمت خداوند شده است.

نماز و نشاط و شادابی

یکی از اثرات فردی نماز بر روی انسان، نشاطی است که در نماز خوانها وجود دارد و این نشاط در افراد بی نماز وجود ندارد. مخصوصا این نشاط بعد از خواندن نماز در انسان بیشتر جلوه می کند. و یک آرامش و رضایت خاطری به آدمی دست می دهد. البته در محیطها و حالتها مختلف این نشاط و احساس رضایت کم و زیاد می شود. وقتی انسان با حضور قلب نماز می کند و در نماز اشکی می ریزد و مناجاتش با حال است. بعد از نماز آرامش خاصی در خود احساس می نماید. اما اگر نماز را با کسالت و عجله بخواند این نشاط به پایین ترین حد خود می رسد که در بحث مراتب نماز به گوشه این حالات اشاره می شود. اما همه نماز خوانها تصدیق می کنند که بعد از ادای نماز دچار نشاطی می شوند. و این نشاط در سلامت جسم روان آدمی نقش مهمی ایفا می نماید و نبود این نشاط است که باعث افسردگی و اضطراب و ناآرامی می شود که این حالتها در جوامع بی دین و بی نماز بیشتر به چشم می خورد:

در مجله دانستنی ها، ۶۲/۷/۵ آمده است که:

آمریکایی ها هر شب بالغ بر سی میلیون قرص خواب آور مصرف می کنند، که اگر طی یک سال این تعداد قرص را روی هم انباشته کنیم حدود ۶۰۰۰۰۰ کیلوگرم وزن خواهد داشت.

و این ۶۰۰ تن قرص برای به خواب بردن تمام مردم جهان به مدت هشت شبانه روز کافی می باشد!

«الوین تافلر، نویسنده و نظریه رداژ معروف امریکایی:

در سراسر کشورهای مرفه فریاد عجز و لابه‌های آشنا به گوش می‌رسد. میزان خودکشی نوجوانان رو به افزایش است. الکلیسم بیداد می‌کند. افسردگی روانی همه گیر شده است، بربریت و جنایت مُد روز گردیده است! در ایالات متحده اتاق‌های اورژانس بیمارستان‌ها مملوّ از معتادان به ماری جُونا و دیوانه‌های سرعت و دسته‌های اراذل و اوباش و معتادان به کوکائین و هرویین و بالاخره افرادی که گرفتار بحران شدید عصبی شده‌اند. مددکاری اجتماعی و بهداشت روانی در همه جا به سرعت رو به گسترش گذاشته است، در واشنگتن یک کمیسیون بهداشت روانی وابسته به دفتر ریاست جمهوری اعلام می‌دارد که به طور کامل شهروندان ایالات متحده از نوعی فشار عصبی رنج می‌برند. و روان‌شناسی از مؤسسه ملی بهداشت روانی ادعا می‌کند که تقریباً هیچ خانواده‌ای بدون نوعی ناهنجاری روانی وجود ندارد و اعلام می‌کند روان پریشی، جامعه آمریکا را که آشفته و پریشان و متفرق و نگران آینده است، فرا گرفته است!»

تافلر می‌افزاید: زندگی روزمره واقعاً به طرز افتضاح آمیزی کیفیت خود را از دست داده است و اعصاب همه خورد و داغان است، دست به یقه شدن و تیراندازی در مترو یا صف‌های بنزین نشانگر این واقعیت است که کنترل اعصاب از دست افراد خارج شده است، میلیون‌ها نفر از مردم به آخرین حد از ظرفیتشان رسیده‌اند. همانطور که ملاحظه می‌کنید آثار بی‌دینی و بی‌نمازی بسیار مخرب بوده و انسانها را به افرادی نا آرام و مضطرب تبدیل می‌کند. ولی بعضی از افراد وقتی با توفیق الهی مسلمان می‌شوند، اعتراف می‌کنند که به نشاط و آرامشی رسیده‌اند که هرگز در دوران بی‌دینی و بی‌نمازی آن رانداشته‌اند اگرچه در اوج لذات مادی و شهوانی بوده‌اند برای همین هجوم مردم بطرف دین اسلام که آرامش دهنده انسانهاست بسیار زیاد شده است:

یکی از طلاب محصل دانشگاه واشنگتن:

«الان آماری که مؤسسات رسمی آمریکا ارائه داده‌اند این است که اسلام نسبت به سایر ادیان سریع‌ترین رشد را داشته است. گرچه مؤسسات آمارگیری عمدتاً در دست یهودی هاست ولی این آمار واقعی است و این را نه به نفع ما بلکه به عنوان زنگ خطری برای خودشان اعلام نموده‌اند.

یکی از زمینه‌هایی که برای تبلیغ و نشر اسلام بسیار مؤثر است زندان‌های آمریکا است. فردی از یک زندان در شهری دور افتاده از ایالت تگزاس عنوان کرد که ما چهار هزار نفر زندانی هستیم. از این جمع هفده نفر مسلمان شدیم، برای ما کتاب و قرآن بفرستید.

ما نیز کتاب‌هایی برایشان ارسال کردیم و پس از یک سال با یک بررسی مجدد متوجه شدیم که این ۱۷ نفر به ۲۵۰ نفر سپس به ۸۰۰ نفر و بعد به نصف زندان (۲۰۰ نفر) تبدیل شده‌اند.»

خانم سمیه، تازه مسلمان فنلاندی:

«من از زمانی که مسلمان شده‌ام احساس می‌کنم که یک زن آزاد دارای ارزش‌های معنوی و انسانی هستم. اسلام برای زنان ارزش بسیار عالی قائل است.»

«وقتی کت استیونس، خواننده موسیقی پاپ در انگلیس، مسلمان شد و صدای خود را در راه تلاوت قرآن قرار داد، گفت: وقتی به اسلام گرویدم، همه ترسهای من از طبیعت، انسان و جهان ناشناخته‌ها به آرامشی تبدیل شد که از آیه «وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ» جا‌ثیه ۲۷ یعنی ملک آسمانها و زمین تنها از آن خداست. جان می‌گرفت.»

نماز و تشکر از پروردگار

یکی از آثار نماز، انجام تشکر و قدردانی از نعمتهای الهی است. باید از خدایی که آنقدر به آدمی نعمت داده است که هیچگاه کسی نمی‌تواند همه نعمتهای خداوند را بشمارد، تشکر کرد و یکی از بهترین راههای آن خواندن نماز است. وقتی خداوند به رسول خدا (ص) کوثر یعنی حضرت فاطمه (س) را عطا کرد، به او فرمان داد تا در مقابل این عطا، نماز بگذارد: اَنَا اعطيتُكَ الْكَوْثَرَ. فصل لِرَبِّكَ وَ أَنْحَرْ. ما بتو کوثر را عطا کردیم. پس نماز بخوان و هنگام تکبیر الاحرام، دستها را بالا ببر.

ما هم باید از این الگوی حسنه یاد گرفته و برای شکر نعمتهای پروردگار حداقل نمازهای پنج‌گانه را بجا آوریم که هر که این نمازها را بجا آورد از شاکرین بوده و هر که بجا نیاورد، از کافرین و نمک‌شناس‌های باشد. و از آثار کفران نعمت، قطع شدن رحمت و نعمتهای خداوند می‌باشد.

نماز و حفظ حجاب

یکی دیگر از آثار نماز، رعایت حجاب در زن‌هاست. زنان و دختران در نماز یاد می‌گیرند که اندام خود را به غیر از دست و صورت بپوشانند و این مقدمه و تعلیمی است برای رعایت حجاب در مقابل نامحرمان. برای همین است که زنان بی حجاب جزو بی‌نمازها می‌باشند و جز در بعضی موارد استثنائی، زن بی حجابی پیدا نمی‌شود که نماز خوان بوده باشد. اگرچه در مقابل بعضی از باحجابها نیز نماز نمی‌خوانند. در هر حال باید درباره این پدیده یعنی مساوی بودن بی حجابی با بی‌نمازی بیشتر تفکر و تأمل کرد و این را به همه مردم اعلام کرد که بیایید با نماز باشید تا زنان از بی حجابی و جوانان از مفاسد اجتماعی و جامعه‌تان از آثار مخرب بی‌نمازها در امان بمانند. باید به همه فهماند که بی‌نمازی در بردارنده آثار زیانبار فراوانی برای افراد و جوامع می‌باشد. اگر در کوچه‌ها و بازارها و پاساژها و کناردریاها

و در بندها و مکانهای تفریحی بدحجابها وجود دارند، این نشانه‌ای از حضور بی نمازهاست! چنانچه اگر اتفاقی، خانواده متدینی در آن اطراف باشند و در هنگام نماز، به این واجب الهی مشغول شوند، آنها با دیده تعجب به نمازگزاران نگاه می‌کنند. گویا اینان از قوم دیگری هستند و یا از نژاد دیگری می‌باشند!

حجاب وابسته به دین و نماز است و حجاب در زمان حاضر اسلحه زنان مسلمان می‌باشد:

نحوه مسلمان شدن رهبر مائویست نروژ:

«وابسته فرهنگی سفارت ایران در نروژ در این رابطه می‌گوید: در ایام اقامت در اسلو پایتخت نروژ هنگامی که روزنامه هارا بررسی و ترجمه می‌کردم به مقاله‌ای برخوردیم با این عنوان: اسلام به زودی به غرب می‌آید، بعد از جست و جو فهمیدم که این مقاله به قلم دکتر لین سادرهبر حزب مائویست نروژ می‌باشد.

ایشان تحصیلات خود را در انگلستان گذرانده و فردی مبارز بوده و چندبار جهت کمک به مسلمانان به فلسطین سفر نموده و در جریان معروف سپتامبر سیاه و حمله اردن به فلسطینی‌ها مجروح گردید...

با تلاش فراوان ایشان را پیدا کردیم و ارتباط برقرار شد. بسیار در مورد ایران و انقلاب و اسلام کنجکاو بود... بعد از برگزاری جلسه اولی که با ایشان داشتیم و سؤال‌های ایشان را پاسخ گفتیم از ما خواست که در جلسه دیگری با اعضای حزب همین سخنان را تکرار کنیم...

تا این که دکتر لین ساد همراه دکتر اریک فویسر به مناسبت جشنهای پیروزی انقلاب اسلامی به ایران دعوت شدند، این سفر آن قدر برای آن‌ها جالب توجه بود که این دو عاشق و شیفته انقلاب شده بودند.

بعداً ایشان مقاله‌ای نوشتند با این عنوان به زودی انقلاب ایران جهانی می‌شود.

روزی در مورد قضایای غدیر خم سؤال نمود، توضیح دادم، در آن هنگام حالت بسیار عجیبی داشت، عصر آن روز از انجمن حسینی تماس گرفتند و گفتند بعد از نماز مغرب و عشا مراسم داریم، کسی می‌خواهد مسلمان شود. اصلاً گمان نمی‌کردم این فرد دکتر لین ساد باشد... ایشان شیعه شدند و نام علی را هم برای خود برگزیدند...

بعد از مدتی «آنا بریت» همسر ایشان با من تماس گرفت و گفت: می‌خواهم مسلمان شوم.

من شگفت زده شدم و خدا را سپاس گفتم. آنا بریت گفت: من چادر می‌خواهم!

گفتم: پوشیده بودن کافی است. چرا چادر می‌خواهی؟ (چرا که ترسیدم با جوی که در آن جا علیه چادر بود توان

تحمل این سختی‌ها را نداشته باشد).

اما او باز هم تأکید کرد:

می‌خواهم با لباس رزم زنان ایرانی که الگو و سمبل من بوده‌اند شهادتین را بگویم.

به او گفتم: چه اسمی را انتخاب کرده‌اید؟

گفت: زینب.

گفتم چرا؟

گفت تحقیق کرده‌ام دیدم حضرت زینب-سلام الله علیها- زن صبور، مقاوم و کاملی بوده است.»

نماز واجبات دعا

اثر دیگر نماز در اجابت دعای انسان است. کسانی که اهل نماز هستند چون به خدا نزدیکتر می‌باشند و پیشانی را در مقابل پروردگار خویش بر زمین می‌گذارند، دعاهایشان مستجاب می‌شود ولی افراد بی‌نماز دعایشان مستجاب نمی‌شود مگر در بعضی موارد استثنائی.

در حدیث قدسی است که خدا فرمود: اگر کسی مُحدث شد و وضو نگرفت به من جفا کرده است. و اگر وضو گرفت و دو رکعت نماز نخواند، بمن جفا کرده است. و اگر نماز را خواند و دعا نکرد، بمن ستم کرده است. و اگر وضو گرفت و نماز را خواند و دعا کرد ولی من اجابت نکردم، من به او ستم کرده‌ام!

«امام صادق(ع): هنگام حاجت، دو رکعت نماز بخوان و بر محمد و آلش صلوات بفرست و حاجتت را بگو. آنوقت حاجتت روا می‌شود.»

«امام صادق(ع): هر که گرسنه باشد و پول نداشته باشد وضو بگیرد و دو رکعت نماز خوانده بگوید: خدا من گرسنه‌ام! مرا سیر نما. بلافاصله به او طعام داده می‌شود.»

«امام صادق(ع): دروغ گفته کسی که بگوید نماز شب می‌خوانم ولی گرسنه‌ام و پول ندارم. زیرا نماز شب روزی روز را ضمانت کرده است.»

«امام صادق(ع): همانا خداوند نماز را در بهترین وقتها واجب کرد پس بعد از نماز هایتان حاجتهای خود را بخواهید.» علماء و عرفائی همچون مرحوم حسنعلی اصفهانی و راشد و شیخ انصاری و سید بحر العلوم و قاضی و دیگران که دعاهایشان مستجاب می‌شد بخاطر نمازهای خالصانه آنها بوده است. وقتی مرحوم حسنعلی اصفهانی شب را تا به صبح در یک رکوع می‌گذراند، چگونه مستجاب الدعوه نباشد که گویند افسری که سالها از همسرش بچه دار نشده بود به او مراجعه می‌نمود و او با یک دانه خرما او را معالجه می‌کرد و صاحب بچه شد. و یا زن مسیحی که دچار سرطان شده بود واسطه نزد او فرستاد و او زن را شفا می‌دهد چنانچه بعد از رحلت مرحوم اصفهانی می‌بینند زن مسیحی برای رحلتش سینه می‌زند و اشک می‌ریزد!

یکی از راههای شناخت افراد صاحب کرامت از مدعیان دروغین مسئله نماز است. گاه در فلان شهر پخش می‌شود که دختری امام زمان را دیده است! یا خانمی بنام بی بی زهرا زنهای عقیم را شفا می‌دهد و یا فلان آقا دعا نویس با کرامتی

است! اما وقتی به حالات این مدعیان دقت می شود مشخص می گردد که حتی بعضی از آنها حمد و سوره را بلد نیستند بخوانند! و همین برای کذب ادعای آنان کافی است.

نماز و بالارفتن از نردبان معرفت!

نماز مهمترین نربانهای بالارفتن بسوی معرفت الهی است. آن چنان که نماز معراج مؤمن لقب گرفته است. منتها نمازی که با شرایطش اداشود. و الاً نمازی که ناقص باشد نمی تواند انسان را به معراج ببرد ولی بازهمین نماز ناقص دارای تأثیرات شگرفی در اصلاح انسان می گذارد. در این قسمت به مراتب نماز و اثران آن در هر مرتبه اشاره می شود: مرتبه اول نماز این است که یک نماز مؤدب و نماز اول وقت و نماز خوبی می خواند. اگرچه مقبول خدا نیست. کاربرد این نماز این است که انسان را از سقوط نگه می دارد و نمی گذارد نماز خوان ساقط شود. چون همه ما در معرض سقوط هستیم. نفس امّاره و شیطان و رفیق بد و محیط بد دشمن هستند. انسان باید چیزی داشته باشد تا سقوط نکند. و آن نماز است. ان الصلوة تنهى 'عن الفحشاء والمنکر

مرتبه دوم آن است که نماز هم جسم دارد و هم روح. روح نماز، حضور قلب است. یعنی از اول نماز تا آخر که می گوید: السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته. خود را در محضر خدا می بیند. این نماز به آسمان بالا می رود تا مقبول خدا شده و خدا و پیامبر و ملائکه و حتی خود نماز به او درود می فرستند. این نماز رفع گرفتاری در دنیا و آخرت می کند. مرتبه سوم نمازی است که معاشقه بین نمازگزار و خدا است. بین عبد و مولا. همان که امام جعفر صادق (ع) می فرماید: دو رکعت نماز در دل شب در نزد من از دنیا و آنچه در آن است محبوبتر است.

نقل شده که وقتی موسی (ع) به مناجات می رفت شخص بی حیایی در راه به او برخورد و گفت به خدا بگو چقدر من گناه می کنم و تو عذاب نمی کنی؟ موسی (ع) وقتی نزد خدا رفت حیا کرد پیام او را برساند. خدا فرمود چرا پیغام بنده ام را نمی دهی؟ گفت خدا یا! خجالت می کشم سخن او را نقل کنم و خودت آن را می دانی. خطاب شد: موسی! برو به او بگو بالاترین بلاها را به تو دادم. اما توجه نداری. آیا تو از نماز لذت میبری؟ همین که نماز برای سنگین است، بالاترین بلاست.

ارزش و اهمیت نماز

اقم الصلوة طرفی النهار و زلفاً من اللیل ان الحسنات یذهبن بالسیئات. ذلک ذکرى للذاکرین. نماز را در دو طرف روز و قسمتی از شب برپا دار که کارهای خوب (مثل نماز) گناهان را پاک می کند. و این تذکره است برای کسانی که متذکر می شوند.

نماز آخرین سفارشات بزرگان دین

در روایت است که آخرین سفارشات پیامبران، امر به نماز بوده است. و در تاریخ بعضی از این سفارشات ذکر شده است

آخرین سفارش رسول خدا (ص)

از امیرالمؤمنین (ع) پرسیدند: حرف آخر رسول خدا (ص) چه بود؟ آن موقعی که در حال رحلت، سر مبارکش برداشته می‌شد؟ امیرالمؤمنین (ع) فرمود: رسول خدا (ص) مرتب می‌فرمود: اُمِّی الصَّلَوةَ و ما ملکت ایمانکم. یعنی ای امت من! به دو چیز خیلی اهمیت بدهید: یکی نماز و یکی هم زیردستان خودتان.

آخرین وصیت امام جعفر صادق (ع)

از همسر امام جعفر صادق (ع) سؤال کردند که حرف آخر امام چه بود؟ او گریه کرد و گفت: امام در آن ساعت آخر، همه خویشتان را خواست. ما گفتیم که چه وصیتی می‌خواهد بکند. همه که جمع شدند، یک جمله گفت و از دنیا رفت. فرمود: لا تنال شفاعتاً بمن استخف بالصَّلَوة. شفاعت ما اهل بیت نمی‌رسد به کسی که نماز را سبک بشمارد.

یهودی یا نصرانی!

کسی که نماز نخواند، وقت مرگ به او می‌گویند: مُتْ یهودیاً أو نصرانیاً. یعنی تو مسلمان نمی‌میری و نباید در صف مسلمانها باشی. می‌خواهی در صف یهودیها برو یا در صف نصرانیها و مجوسیها!

«امام صادق (ع): ای فضل! از هر قبیله‌ای تنها خوبانش به مسجد می‌روند! و از هر خانواده‌ای فقط برگزیدگانش به مسجد تردد می‌نمایند!»

«امام حسن مجتبی (ع): کسی که به مسجد رفت و آمد کند یکی از این هشت فایده نصیبش می‌شود: ۱- استفاده از آیات قرآن ۲- یافتن رفیق خوب ۳- فراگیری علم تازه ۴- برخورداری از رحمتی که منتظرش بود. ۵- شنیدن سخنی که راهنمای اوست ۶- در امان بودن از انحراف ۷- ترک گناه از روی حیاء ۸- ترک گناه از ترس خدا.»

«رسول خدا (ص): هنگامی که مشکلات و بلاها نازل می‌شود، اهل مساجد در امانند.»

«رسول خدا (ص): خدا به سه دسته با خوشنودی نظر می‌کند: نماز شب خوان. جهاد کنندگان با دشمن. نماز جماعت خوانها»

«رسول خدا (ص): کسانی در دنیا زیاد نماز می‌خوانند در آخرت همسران بیشتری خواهند داشت!»

«امام حسین (ع) در هنگام وداع به خواهرش زینب (س) فرمود: مرادر نماز شب فراموش نکن.»

«امیرالمؤمنین (ع): به کودکان نماز بیاموزید.»

«رسول خدا (ص): من هرگز از نماز سیر نمی‌شوم.»

سؤال یهودی

یهودی از رسول خدا (ص) پرسید که قورباغه چه می گوید؟ فرمود می گوید: اذکروا الله یا غافلین! ای غافل ها بیاد خدا باشید!

وای به کاسبی که در وقت نماز کاسبی می کند!

آیه فویل للمصلین، الذینهم عن صلاتهم ساهون. پیام قرآن است. یعنی وای به کسی که در وقت نماز از نماز غافل است. یعنی در وقت نماز کاسبی می کند.

نماز اولیاء خدا

در این نماز چه گوهری نهفته است که همه اولیاء خدا در تمام حالات زندگی خود به آن روی می آوردند و تا آخرین لحظات عمر از آن غافل نمی شدند؟ در صلح و در جنگ. در بیماری و سلامت. در فقر و در ثروت. در سفر و در حضر. در جوانی و در پیری. در روز و در شب. در غم و در شادی. در حضور و در پنهان. در همه حالات به نماز می پرداختند و بامعبود خود عاشقانه نجوا می نمودند. آیا خانه پیامبر می تواند گریه های رسول خدا را در نیمه های شب و در سر نماز فراموش کند؟ آیا مسجد کوفه و نخلستانهای کوفه می تواند مناجاتها و گریه ها و بیهوش شدنهای علی (ع) را در هنگام نماز از یاد ببرد؟ آیا مصلای امام مجتبی (ع) و امام حسین (ع) می تواند عبادتهای این دو سبط پیامبر را فراموش نماید؟ آیا زمین می تواند سجده های طولانی سید الساجدین را از یاد ببرد؟ و دیگر اولیاء خدا تا امام عصر که در زیارتش می خوانیم: سلام بر تو در هنگام قیامت. سلام بر تو در هنگام رکوع. سلام بر تو در هنگام سجود و...

نماز رسول خدا (ص)

«از ام سلمه در باره نماز پیامبر پرسیدند. گفت: شما از نماز پیامبر چه می دانید؟ رسول خدا (ص) هنگام شب برای نماز برمی خواست و مشغول نماز می شد. سپس به اندازه مدت نماز، می خوابید. دوباره بلند می شد و نماز می خواند. سپس به اندازه مدت نماز، استراحت می کرد و مجدداً برای نماز برمی خواست... تا صبح می شد.»

«حذیفه یمانی که شبی با پیامبر بسر برده است می گوید: در آن شب، هنگامیکه پیامبر مشغول نماز شد، فرمود: الله اکبر ذوالملکوت والجبروت والکبرياء والعظمة. بعد از حمد، سوره بقره را تلاوت فرمود و به رکوع رفت و رکوع آن جناب باندازه قیامش بود. در رکوع می فرمود: سبحان ربی العظیم. سبحان ربی العظیم. وقتی سر از رکوع برداشت، باندازه رکوعش ایستاده بود و می فرمود: لربی الحمد، لربی الحمد. سپس به سجده رفت و سجده اش باندازه قیامش بود و می فرمود: سبحان ربی الاعلی، سبحان ربی الاعلی. سپس از سجده سر برداشت و باندازه سجده، می نشست و می فرمود: رب اغفر لی، رب اغفر لی. بعد سوره های بقره و آل عمران و نساء و مائده را خواند.»

«عایشه می گوید: پیامبر با ما سخن می گفت و ما هم با او حرف می زدیم. اما هنگامیکه وقت نماز می رسید، طوری حال پیامبر تغییر می کرد که گویا نه او ما را می شناسد و نه ما او را می شناسیم.»

نماز امیر المؤمنین (ع)

«امیر مؤمنان شبی هزار رکعت نماز می خواند و از کثرت سجده، پیشانی‌ش پینه می بست. هفتادبار از خوف خدا، غش کرد و بیهوش شد. در هنگام نماز، تیر را از پایش درآوردند، متوجه نشد. در موقع نماز رنگ برنگ می شد و دچار ترس و لرز می گردید.

امام سجاد (ع) فرمود: مَنْ يَقْدِرَ عَلَى 'عبادة علي؟ چه کسی می تواند مثل علی عبادت کند؟ او «تاج البکائین» یعنی «تاج بسیار گریه کنندگان برای خدا» بود. شاعر می گوید:

هوالبكاء في المحراب ليلاً هو الضحك اذا اشتد الضراب یعنی: علی در شب در محراب، بسیار می گرید. علی در روز، در هنگام جنگ، بسیار می خندد.

در یکی از شبهای سخت جنگ صفین، در حالیکه تیر از هر طرف می بارید، امام مشغول خواند نماز نافله بود.

حُجْرَبْنِ عَدِي

«او از شیعیان مخلص و بسیار عبادت کننده بود بطوریکه در شبانه روز هزار رکعت نماز می خواند و مستجاب الدعوه بود.»

نماز در مقابل عطای کوثر

«بسم الله الرحمن الرحيم. انا اعطيناك الكوثر. فصل لرّبك وانحر. ان شائتك هو الا بتر.» «بنام خداوند بخشنده مهربان. مابتو کوثر را عطا کردیم. پس برای خدایت نماز بگذار و نحر نما. حقیقتاً دشمن تو ابتر است.»

نماز فاطمه (س)

«فاطمه (س) بسیار عبادت می کرد. در این باره به چند روایت اشاره می شود:

۱- رسول خدا (ص) فرمود: ای سلمان! خدای تعالی چنان دل و جان و همه اعضای دخترم فاطمه را از ایمان پر کرده که برای عبادت خدا، خود را از همه چیز فارغ کرده است.

۲- رسول خدا (ص) فرمود: دخترم فاطمه، سرور زنان عالم از اول تا آخر می باشد. او پاره تن من و نور چشمم و میوه دل من است. او روح در تن من است و او حوریه انسیه است. هرگاه که او در محراب در مقابل خدای ذوالجلال قرار می گیرد، نورش برای ملائکه مشخص است همانطور که نور ستاره برای اهل زمین مشخص است و خدا به ملائکه می فرماید: ای فرشتگان من! به فاطمه نگاه کنید که او سرور کنیزان من است و در پیشگاه من مشغول عبادت است در حالیکه استخوانهایش از خوف من می لرزد و با دلش مرا عبادت می کند. من شمارا شاهد می گیرم که شیعیان او را از آتش ایمن گردانیدم.

۳- امام حسن مجتبیٰ (ع) فرمود: مادر من را دیدم که شب جمعه در محراب عبادت ایستاده و پیوسته تا هنگامیکه خورشید، پهنه افق را فراگرفت، مشغول رکوع و سجود بود. و شنیدم که برای مردان و زنان مؤمن دعا می کرد و اسمی یک یک آنان را می برد ولی برای خود چیزی از خدا نخواست. عرض کردم: مادر! چرا همانگونه که برای دیگران دعا می کنی برای خود دعا نمی کنی؟ فرمود: فرزندم! اول همسایه بعد خانه خود.

۴- حسن بصری می گوید: در میان این اُمّت عابدتر از فاطمه نیست! او آنقدر در نماز ایستاد تا پاهایش ورم کرد.

۵- علی (ع) در شب زفاف، همسرش را نگران دید. عُلّت را پرسید، فاطمه فرمود: درباره حال و وضع خود فکر کردم و پایان عمر و قبر را بیاد آوردم و انتقال از خانه پدر به منزل خودم، مرا بیاد ورود به قبر (خانه آخرت) انداخت. تورا بخدا قسم! بیا در آغاز زندگی مشترکمان برخیزیم و امشب را به عبادت خدا بپردازیم.

نماز سبط اکبر

۱- «شخصی از امام مجتبیٰ (ع) پرسید: چرا برای خواندن نماز، بهترین لباسها را می پوشی؟ فرمود: زیرا خدا زیباست و زیبایی را دوست دارد. من هم می خواهم خود را برای خدایم زیبا کنم. که خدا فرمود: در هنگام نماز زینت کنید.»

نماز سیدالشهداء

«به امام سجاد (ع) گفتند که چرا پدرت کم اولاد بود؟ فرمود: تعجب می کنم که من چگونه متولد شدم. زیرا پدر من در هر شبانه روز، هزار رکعت نماز می خواند.»

«و قتی که عبدالله بن زبیر خبر شهادت امام حسین (ع) را شنید، گفت:

بخدا سوگند! شخصی را کشتند که شبهای طولانی را تا به صبح در نماز بود و روزهای زیادی را به روزه می گذراند.» اهل البیت ص ۲۷۰»

نماز سیدالساجدین

امام باقر (ع) می گوید:

پیش پدر من رفتم و هنگامیکه دیدم که از کثرت عبادت و بیداری، رنگ مبارکش زرد و چشמהایش از گریه زیاد مجروح و بیشانیش از کثرت سجود پینه کرده و ساقهای پایش از ایستادن زیاد در نماز ورم کرده بود، من به گریه افتادم. امام بمن نگاهی کرد و گفت: آن کتابی که عبادت علی (ع) در آن ذکر شده است را بیاور! وقتی آوردم، مقداری خواند و فرمود: چه کسی می تواند مانند علی (ع)، عبادت کند؟

آمده است که :

امام در نماز بودند که خانه آتش گرفت. امام هیچ متوجه نشدند تا زمانی که نمازشان تمام شد. آنگاه فهمیدند که خانه آتش گرفته بوده است.

کنیز امام سجاد (ع) می گوید:

من هیچگاه برای حضرت در روز غذا نبردم و در شب بستر برای خواب پهن ننمودم.
آمده است که:

وقتی امام سجاد (ع) در نماز به «مالک یوم الدین» می رسید، آنقدر آنرا تکرار می کرد که نزدیک بود روح از بدنش خارج شود.

امام شبهارا تا به صبح به عبادت مشغول بود و گاهی آنقدر نماز می خواند که وقتی می خواست به بستر برود، نمی توانست ایستاده برود، بلکه مانند کودکی که تازه راه افتاده است، حرکت می کرد و خود را به بستر می رساند.

نماز امام جعفر صادق (ع)

«شخصی به امام صادق (ع) گفت: همسایه ای دارم که اهل غناست. وقتی من برای قضاء حاجت به دستشویی می روم، برای شنیدن از صداهای غنای همسایه، بیشتر می مانم! آیا این اشکال دارد؟

امام فرمود: نباید بیشتر بمانی که خدا فرموده است: همانا گوش و چشم و دل مورد سؤال واقع می شوند.» (اسراء ۳۶)

او گفت: گویا تاکنون این آیه را نشنیده بودم و انشاء الله توبه می کنم!

امام فرمود: حال بلند شو و نماز بخوان که گناهت بزرگ است و اگر در چنین حالی اجلت رسیده بود، خیلی برایت بد بود»

نماز باب الحوائج

عبدالله قزوینی گوید: روزی نزد فضل بن ربیع «زندانبان امام کاظم» که بالای پشت بام بود رفتم. بمن گفت: بیا از این روزنه نگاه کن بین چه می بینی؟

نگاه کردم و گفتم: گویا پارچه ای روی زمین افتاده است.

گفت بیشتر دقت کن!

دوباره نگاه کردم و گفتم: گویا شخصی در حال سجده است!

گفت: او را می شناسی؟

گفتم: نه گفت: این مولایت موسی بن جعفر است. از زمانیکه او را زیر نظر دارم برنامه شبانه روزی او را این گونه دیدم که:

بعد از نماز صبح تا طلوع خورشید در حال دعا است. بعد به سجده می رود و تا ظهر در سجده است. موقع ظهر بدون گرفتن وضو مشغول نماز میشود و من می فهمم که بخواب نرفته بوده است. بعد از نماز ظهر و عصر، دوباره به سجده می رود که تا مغرب طول می کشد. بعد از خواندن نماز مغرب و عشاء، افطار کرده و به سجده کوتاهی می رود. سپس مقدار کمی می خوابد و بعد بلند شده وضو می گیرد و تا صبح مشغول عبادت می شود.

نماز امام رضا (ع)

امام بعد از نماز صبح تا طلوع خورشید، مشغول ذکر می شد. سپس تازمانیکه خورشید بالا می آمد، به سجده می رفت.

زیارت کوفه و مدینه در یکشب علی بن خالد گوید که:

شنیدم که شخصی به جرم ادعای پیامبری در زندان است. بوسیله ای خودم را به او رساندم تا او را ببینم. وقتی با او صحبت کردم او این جرم را انکار کرد و گفت: من مدتی در مقام رأس الحسین در شام عبادت می کردم. شبی در محراب مشغول عبادت بودم که شخصی را در مقابلم دیدم که بمن می گفت: با من بیا! من با او همراه شدم، ناگاه خود را در مسجد کوفه دیدم! او بمن فرمود: اینجارا می شناسی؟ گفتم: آری این مسجد کوفه است.

من و او نماز خواندیم سپس مقداری راه رفتیم، ناگاه خود را در مسجد پیامبر در مدینه دیدم. او بر پیامبر سلام کرد و نماز خواند و من هم نماز خواندم. سپس از مسجد بیرون آمدم و مقداری راه رفتیم و دوباره خود را در مقام رأس الحسین دیدم. او هم از مقابل چشمانم غایب شد.

سال بعد باز او پیدا شد و همان مکانها را با هم رفتیم. وقتی به شام برگشتیم من گفتم تو را قسم به کسیکه این قدرت را بتو داده، شما کیستید؟ او فرمود: من محمد بن علی بن موسی الرضا هستم.

وقتی این کرامت را برای مردم تعریف کردم، مرا بجرم ادعای نبوت دستگیر و زندانی کردند.

علی گوید که من به او گفتم درباره بیگناهی تو نامه ای به وزیر می نویسم. نامه را نوشتم ولی بعد از چند روز نامه خودم برگشت خورد در حالیکه وزیر زیر آن نوشته بود که اگر ادعای آن مرد صحت دارد همان شخص با کرامت بیاید و او را آزاد کند!

من ناراحت شده و نامه را به زندان بردم تا جواب وزیر را برای آن مرد بگویم. وقتی به زندان رسیدم، دیدم که نگهبانان در حال رفت و آمد هستند. علت را رسیدم، گفتند: این مردیکه ادعای نبوت کرده بود، غیب شده و نمی دانیم مرغ شده و به هوا بالا رفته و یا بزمین فرو رفته است!

من فهمیدم که امام جواد (ع) او را رها کرده است. «ارشاد ج ۲ ص ۲۷۹»

امام هادی (ع)

«در باره امام هادی (ع) آمده است که وقتی شب فرا می رسید، رو به قبله می شد و مشغول عبادت خدا می گردید. و ساعتی از عبادت باز نمی ایستاد. آن بزرگوار لباس پشمینه می پوشید و بر سجاده ای از حصیر می ایستاد.»

نماز امام عسگری (ع)

عقید خادم امام گفت: در آن شبی که حال حضرت منقلب بود، امام مقداری مصطکی (دارویی گیاهی) خواست. همینکه این دارو را جوشاندند و برای امام آوردند، فرمود: اول آبی بیاورید تا وضوء بگیرم و نماز بخوانم. آب برای حضرت آوردیم و آن برگزیده خدا، دستمالی بر روی زانوان خود گستراند و وضوء گرفت و نماز صبح را بجای آورد. سپس ظرف

مصطکی را بدست گرفت و خواست بیاشامد ولی دست مبارکش از شدت ضعف و ناتوانی می لرزید و لب ظرف به دندانهایش می خورد.

در این موقع امام بمن فرمود: داخل اطاق شو و کودکی را که در حال سجده است، نزد من بیاور! من داخل اطاق شدم و نگاهم به کودکی که سربه سجده نهاده و انگشت سبابه خود را بطرف آسمان بلند نموده بود، افتاد. من بر آن حضرت سلام کردم. آنجناب نماز خود را مختصر کرد و تمام نمود. من عرض کردم: سرور من می فرماید که شما نزد او بروید. در این هنگام مادرش آمد و دست او را گرفت و خدمت امام برد.

چون آن کودک خدمت امام رسید، سلام کرد. همینکه امام چشمش به او افتاد، گریست و فرمود: ای سرور اهل بیت خود! بمن آب بیاشام که من می خواهم بنزد پروردگام بروم! آن کودک ظرف دارو را بدست گرفت و به حضرت نوشاند....

سپس امام به او فرمود: بتو بشارت می دهم که توئی صاحب الزمان! توئی مهدی! توئی حجت خدا بر روی زمین!... و در همان وقت، امام بشهادت رسید.

عبادت امام عصر (عج)

«امام کاظم (ع) بعد از نماز عصر در بغداد فرمودند: پدرم فدای کسیکه شکمش فراخ و ابروانش پیوسته و ساقهای پایش باریک و فاصله مابین دوشانه اش، دور و رنگ چهره اش گندمین و میان سیاه و سفید است و با وجود رنگ گندمی، زردی به واسطه بیداری شب پیوسته بر او نمایان است.

پدرم فدای کسیکه شبها در حالی که در سجده و رکوع است، ستارگان رامی پاید. و...»

گریه ابراهیم (ع)

«روایت شده که صدای مناجات و گریه حضرت ابراهیم (ع) از یک میلی شنیده می شد لذا خدا او را در قرآن ستایش فرموده است: ان ابراهیم لحلیم اوّاه منیب همانا ابراهیم بردبار و بسیار آه کشنده و انا به کننده به سوی خدا بود. و هنگام نماز حضرت صدایی مانند دیگ جوشان از سینه اش شنیده می شد. همچنین در هنگام نماز سرور ما، رسول خدا نیز این صدا شنیده می شد. و حضرت فاطمه هم در نماز از خوف خدا نفسش به شماره می افتاد.»

حضرت یحیی (ع)

«حضرت یحیی (ع) در سن هفت سالگی پیراهنی از مو و کلاهی پشمی می پوشید و در بیت المقدس به عبادت خدا می پرداخت. تا اینکه این لباس، بدن شریفش را زخم کرد. روزی به بدن خود نگاه می کرد و دید که بدنش بسیار نحیف شده است لذا به گریه افتاد.

در این موقع خطاب الهی به او رسید که ای یحیی! آیا از اینکه بدنت لاغر شده، به گریه افتادی؟ به عزت و جلالم سوگند! اگر یک نظر به جهنم بیافکنی، پیراهن آهنین به تن می نمائی!

حضرت یحیی (ع) گریست تا آنکه از بسیاری گریه، صورتش مجروح شد بطوریکه دندانهایش پیدا بود. زکریا (ع) وقتی این حالت را دید، فرمود: ای فرزند! چرا چنین می کنی؟ من از خدا فرزندی خواستم تا باعث شادیم شود! یحیی (ع) گفت: ای پدر! تو مرا به این روز انداختی! زیرا از شما شنیدم که فرمودی در میان بهشت و جهنم، گردنه ای است که از آن عبور نمی توانند بکنند مگر کسانی که از خوف خدا زیاد گریه کرده باشند. زکریا (ع) گفت: آری ای فرزند! من چنین گفتم. تو در بندگی خدا سعی نما.

در هر حال هرگاه که زکریا (ع) می خواست بنی اسرائیل را موعظه کند و از جهنم حرف بزند، به چپ و راست مجلس نگاه می کرد و اگر یحیی (ع) حاضر بود، نامی از جهنم نمی برد.

روزی یحیی (ع) را ندید و گفت: خداوند می فرماید: در جهنم کوهی است که او را سکران می نامند و در پائین این کوه، دره ای است که او را غضبان نامند زیرا که بر اثر غضب الهی افروخته شده است و در آن دره، چاهی است که صدسال راه عمق دارد. در آن چاه تابوتهائی از آتش است. همچنین در تابوتهای صندوقها و لباسها و زنجیرهای از آتش است. یحیی (ع) که سر و صورت خود را پوشانده بود و در مجلس حضور داشت، وقتی این مطلب را شنید، فریاد کرد: چه بسیار از سکران غافلیم! این بگفت و سر به بیابانها نهاد...»

حضرت یوسف (ع)

«در باره حضرت یوسف (ع) آمده است که: پیوسته در شب نماز می خواند و روز را به روزه می گذراند.»

حضرت مریم (س)

«روایت شده است: هنگامی که فرشته مرگ (عزرائیل) برای قبض روح حضرت مریم (س) نزد او حاضر شد، مریم مهلت خواست تا سجده ای بجا آورد. چون اجازه یافت، به سجده رفت و در همان حال، تسلیم فرمان حق شد و جان داد. در روایت دیگری آمده است که: حضرت عیسی (ع) پس از رحلت مادرش، او را صدا زد و گفت: مادر! آیا می خواهی به دنیا برگردی؟ پاسخ داد: آری. برای آنکه در شب سرد برای خدا نماز بگزارم و در روز بسیار گرم روزه بگیرم.»

سیده نفیسه

«سیده نفیسه، عروس امام صادق (ع) بود. او روزها را روزه و شبها را به عبادت بسر می برد. وسی مرتبه به حج رفت. و بیشترش را پیاده طی کرد و سخت گریه می کرد و به پرده های کعبه می آویخت و می گفت: الهی و سیدی و مولای! متّعنی و فرّحنی برضاک عنّی. یعنی خدایا باراضی شدن از من، مرا خوشحال نما.

دختر برادر او گفت: چهل سال خدمت عمه ام نفیسه بسر بردم. هرگز ندیدم شب بخوابد یا روز افطار کند. در منزلش، قبری کنده بود و در آن قبر بسیار نماز می خواند و یکصد و نود بار در آن قبر قرآن ختم نمود.»

عبادت و بندگی امام خمینی (رض)

در ارتباط با تهجد امام خاطره‌ای به یادم آمده است که برای شناساندن گوشه‌ای کوچک از زوایای شخصیتی آن حضرت گفتنش بدنیست. حضرت امام (ره) بعضی از شبها از منزل خارج و در باغی که در نزدیکی منزلشان بود، به نماز مشغول می‌شدند. یک شب، نزدیک اذان صبح بود که من از آنجا که محل عبورم بود، رد می‌شدم. شنیدم یک نفر گریه و ناله می‌کند. رفتم تا به کنار دیوار رسیدم. دیدم آقای سر به سجده گذاشته و با خدای خود راز و نیاز می‌کند و در همان حال، اشک پهنای صورتش را پوشانده است. خجالت کشیدم که جلوتر بروم. آمدم کنار باغ ایستادم تا هنگام رفتن آن آقا، او را ببینم و بفهمم که کیست. وقتی که بالاخره نماز آن مرد تمام شد و از جا برخاست و رفت. خوب نگاهش کردم دیدم که حضرت امام (س) است. (پا به پای آفتاب ج ۴ ص ۱۵۲)

احمد آقا می‌گفت: شب رمضانی، من روی پشت بام خوابیده بودم. خانه ایشان یک خانه کوچک چهل و پنج متری بود. بلند شدم و دیدم که صدا می‌آید و بعد متوجه شدم که آقا است که در تاریکی در حال نماز خواندن است و دستهایش را به طرف آسمان دراز کرده و گریه می‌کند.

برنامه عبادت ایشان در ماه رمضان این بود که شب تا صبح نماز و دعای خواندن و بعد از نماز صبح و مقداری استراحت، صبح زود برای کارهایشان آماده بودند. (پا به پای آفتاب ج ۴ ص ۲۶۱)

آیه الله خوانساری نقل می‌کردند که: امام در مدرسه دارالشفاء حجره داشتند و شبها برای نماز شب چون آب حوض دارالشفاء خوب نبود به فیضیه می‌آمدند و یخ حوض را می‌شکستند و وضوء می‌گرفتند و نماز می‌خواندند. گویا در و دیوار فیضیه با این سید چهل ساله هم ذکر و هم صدا می‌شد.

کاشف الغطاء

مرحوم شهید ثالث می‌فرمود که: وقتی کاشف الغطاء وارد قزوین شد، به منزل برادر من آمد. هنگام شب در باغ، استراحت نمودند، من هم در گوشه‌ای از باغ خوابیدم.

چون پاسی از شب گذشت، دیدم که کاشف الغطاء مرا صدا می‌زند و می‌گوید: بلند شو و نماز شب بخوان! عرض کردم: آری برمی‌خیزم! ولی وقتی او دور شد، دوباره خوابیدم. ناگاه دیدم که حالم بد شد! دردی مانند درد شکم در خود احساس کردم. از شدت درد بلند شدم و شنیدم که صدای

ناله‌ای می‌آید. بدنبال آن صدا حرکت کردم. چون نزدیک شدم، دیدم که کاشف الغطاء با نهایت تضرع و زاری و گریه، به مناجات مشغول است. صدای آن جناب چنان در من اثر کرد که از آن شب تاکنون که بیست و پنج سال می‌گذرد، هر شب بلند می‌شوم و به مناجات قاضی الحاجات مشغول می‌شوم.

حاج سید احمد کر بلائی نجفی

سید در جاهای خلوت نماز می خواند و از اقتدای مردم دوری می جست و کثیرالبكاء بود، بطوریکه حتی 'در نماز نمی

توانست از گریه، خودداری کند و بی اختیار می گریست. بخصوص در نافله های شب.

سید علی قاضی شاگرد آن مرحوم می گوید: شبی از شبها را تنهائی در مسجد سهله می گذرانیدم. نیمه شب، شخصی آمد و در مقام ابراهیم (ع) ایستاد و بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب، در سجده بود. آنگاه رفتم و دیدم که او آقا سید احمد کربلانی بگاء است. (قدس الله سره القدوسی) از شدت گریه خاک سجده گاه، گل شده بود. صبح که شد، اورفت و در حجره مدرسه نشست و چنان می خندید که صدای او به بیرون مسجد می رسید!

«آیه الله سید احمد کربلانی که استاد سید علی قاضی ار اساتید علامه طباطبائی بوده است، رحلتش در هنگام نماز بود و در هنگام نماز عصر، بسوی ملکوت اعلی پرواز کرد.»

عبادات و مناجات بحر العلوم

عبادات و مناجات بحر العلوم را باید از مسجد و حرم نجف و مسجد کوفه پرسید. او می کوشید، قدم در جای پای مولای متقیان بگذارد. علی وار در مسجد کوفه مناجات می کرد. صدای نجوای سینه سوز او برای دوستانش، شنیدنی بود. در مناجاتها بر خود می پیچید، گویا خطاب پیامبر (ص) به ابوذر را می شنید که: ای اباذر! خدا را چنان عبادت کن که او را می بینی. اگر تو او را نبینی، او تو را می بیند.

او کارها و ساعات کار را تقسیم نموده بود. وقتی سیاهی شب همه جارافرا می گرفت، مقداری از شب را صرف تحقیق و آماده کردن مقدمات درس و بحث می کرد. بعد از آنکه چشمها بخواب می رفتند، این انسان کامل، باخدای خود، راز و نیاز می کرد. از تمام وابستگیهای مادی دست می کشید و بطرف مسجد کوفه می رفت. گاهی نصف شب و گاهی در وقت طلوع فجر، به آنجا می رسید. و...»

ملا محمد تقی برغانی قزوینی «شهید ثالث»

«در حالات او آمده است: از نصف شب تا طلوع صبح به طور مداوم در مسجد خود به مناجات و دعا و تضرع و زاری و بی قراری و گریه و ناله اشتغال داشت. و مناجات «خمسۀ عشر» را از حفظ می خواند. و این حالات تا شب شهادت او ادامه داشت و بارها شده بود که در ایام زمستان، آن جناب در پشت بام مسجد خود در عین شدت برف و سرما، پوستینی بر دوش و عمامه بر سر مشغول به تضرع بوده و در حالت ایستاده، دستها را به آسمان برداشته تا این که برف قامت مبارکش را سراسر از پا تا سر سفید پوش کرده است.»

ملا محمد اشرفی

«مرحوم تنکابنی می‌نویسد: ملا محمد اشرفی از نیمه شب تا صبح به عبادت و تضرع و زاری و بی‌قراری و مناجات با حضرت باری، مشغول بود و آن قدر بر سر وسینه می‌زد که چون صبح می‌شد، هر که او را می‌دید، خیال می‌کرد او تازه از بستر مریضی برخاسته است.»

سید باقر شفتی

«درباره عبادت او نوشته‌اند: از نیمه شب تا صبح مشغول گریه و زاری و تضرع بوده و در صحن کتابخانه‌اش مانند دیوانگان می‌گردید و دعا و مناجات می‌خواند و بر سر وسینه‌اش می‌زد. و چنان بی‌اختیار ناله و زاری او بلند می‌شد که اگر همسایگان بیدار بودند، می‌شنیدند.

در اواخر عمر، آن قدر گریه کرده بود و ناله و بی‌قراری نموده بود که به بادفتق مبتلا شده بود و پزشکان هر چه معالجه می‌نمودند، فایده‌ای نداشت. به همین جهت او را از گریه منع کرده و گفتند: گریه بر تو حرام است زیرا باعث زیادی بادفتق می‌شود. پس هر گاه به مسجد می‌رفت تا او نشسته بود، روضه خوانان بالای منبر نمی‌رفتند. مگر زمانی که از مسجد خارج می‌شد و اگر روضه خوانی بالای منبر می‌رفت و او حضور داشت، سید بر نمی‌خواست و باز گریه می‌کرد. یکی از نزدیکان او می‌گوید: با آن مرحوم به یکی از روستاها رفتم. شب رادر راه گذراندیم. سید بمن فرمود: نمی‌خواهی؟ من رفتم تا بخوابم. سید وقتی خیال کرد که من خواب هستم، برخاست و مشغول نماز شد. به خدا قسم دیدم که بندهای شانه و اعضایش می‌لرزید به طوری که کلمات را از شدت حرکت فکین و اعضا، تکرار می‌نمود تا آن راصحیح ادا کند.»

میر داماد

«او مدت چهل سال پای خود را برای خوابیدن دراز ننمود و می‌گفت: چگونه در حضور خدا پایم را دراز نمایم و بیست سال عمل مباح از او صادر نشد و در هر شب ۱۵ جزء قرآن تلاوت می‌نمود.»

اعجوبه عبادت، حسنعلی نخودکی اصفهانی

«آقای نظام الولیّه سر کشیک آستان قدس رضوی نقل کرد که شبی از شبهای زمستان که هوا خیلی سرد بود و برف می‌بارید، نوبت سر کشیک من بود. اول شب خدام آستان مبارک به من مراجعه کردند و گفتند: به علت سردی هوا و بارش برف، زائری در حرم نیست. اجازه دهید حرم را ببندیم. من نیز به آنان اجازه دادم. مسئولین بیوتات درها را بستند و کلیدها را آوردند. مسئول بام حرم مطهر آمد و گفت: حاج شیخ حسنعلی اصفهانی از اول شب تا کنون بالای بام و درپای گنبد مشغول نماز می‌باشند و مدتی است که در حال رکوع هستند و چندبار که مراجعه کردیم ایشان را به همان حال رکوع دیدیم. اگر اجازه دهید به ایشان عرض کنیم که می‌خواهیم درها را ببندیم. گفتم: خیر، ایشان را به حال خود بگذارید و مقداری هیزم در اطاق پشت بام، مخصوص مستخدمین است بگذارید که هرگاه از نماز فارغ شدند، استفاده کنند و در بام را نیز ببندید.»

مسئول مربوطه مطابق دستور عمل کرد و همه به منزل رفتیم. آن شب برف بسیاری بارید. هنگام سحر که برای باز کردن درهای حرم مطهر آمدیم، به خادم گفتم: برو بین حاج شیخ در چه حالند.

پس از چند دقیقه خادم مزبور بازگشت و گفت: ایشان همانطور که در حال رکوع هستند و پشت ایشان با سطح برف مساوی شده است.

معلوم شد ایشان از اول شب تا سحر در حال رکوع بوده‌اند و سرمای شدید آن شب را هیچ احساس نکرده‌اند. نماز ایشان هنگام اذان صبح به پایان رسید.»

سید عبدالحسین لاری

«دختر ایشان گفت: شبها هرگاه بر می‌خاستم، ایشان را در حال نماز می‌دیدم. یکبار گفتم: مقداری هم بخوابید.

فرمود: آنقدر بخوابیم که دیگر بیدار نشویم.»

حسن بن علی بن فضال

«از فضل بن شاذان روایت شده که حسن بن علی بن فضال برای عبادت به صحرا می‌رفت و سجده را چندان طول می‌داد که پرندگان می‌آمدند و بر پشتش به گمان اینکه پارچه‌ای است می‌نشستند و حیوانات وحشی در اطراف او می‌چریدند و از او وحشت نمی‌کردند.»

علی بن مهزیار

«روایت شده که علی بن مهزیار در هنگامی که آفتاب طلوع می‌کرد، به سجده می‌رفت و تا برای هزار نفر از مؤمنین دعا مانند آنچه برای خود دعا کرده بود، نمی‌کرد، سر بر نمی‌داشت. واز سجده‌های زیاد، بر پیشانی او پینه مانند زانوی شتر بسته شده بود.

از ربیع بن خثیم حکایت شده است که با یک رکوع، شب را به صبح می‌رساند، آن گاه قامت راست می‌کرد و می‌نالید و می‌گفت: «آه! مخلصان پیشی گرفتند و ما از راه ماندیم.

همچنین نقل شده که وقتی خواجه ربیع وفات کرد یکی از همسایگاناش دخترکی داشت که گفت: پدر جان! آن ستونی که هر شب در خانه همسایه ما بود چه شد؟

پدر گفت: فرزندم! آن ستون نبود بلکه همسایه صالح ما (ربیع) بود که از اول شب تا صبح روی پاهایش ایستاده بود (و مشغول عبادت و نماز و مناجات بود).

آیه الله نجفی

«حضرت آیه الله مرعشی نجفی به فرزندش وصیت کرد: سجاده‌ای که هفتاد سال بر روی آن نماز شب بجا آورده‌ام و تسبیحی از تربت امام حسین (ع) که با آن در سحرها به عدد دانه هایش استغفار کرده‌ام با من دفن شود.»

اثرات نماز در عالم پس از مرگ

انسانها تا زنده هستند دارای اختیار بوده و می توانند فریاد: انا رجل سر بدهند و خلاصه هرکاری بخواهند بکنند ولی بعد از مرگ اسیر دست مأمورین الهی شده و قدرت‌مندان بزرگی همچون فرعونها و نمرودها همچون مگسی ذلیل شده و نمی توانند هیچ اقدامی برای فرار از قدرت لایزال الهی بنمایند. در این مرحله است که فرق بین نماز خوانها و بی نمازها معلوم می شود. نماز خوانها در عزت و خوشحالی و سرور و محبت الهی واقع شده و مورد استقبال مأمورین الهی و اولیاء خدا قرار گرفته و همه سختیها را فراموش نموده و در راحتی ابدی قرار می گیرند ولی بی نمازها باید بدانند که مرگ آنها مساوی با شروع شدن عذابها و شکنجه ها و سختیهای عالم آخرت است. آنها هفتاد سال و کمتر و بیشتر در حالت بی نماز را بر ابدی بودن خوشیهای آخرت ترجیح دادند و تکبر کرده و در مقابل خدای خویش پیشانی بر سجده نهند. حال باید تاوان بی نمازی خود را پس داده و فریاد عذاب شدنشان در گوش اولیاء خدا طنین انداز شود.

شش صورت در قبر مؤمن!

امام صادق (ع) فرمود: هرگاه بنده مؤمنی می میرد، شش صورت به همراه او وارد قبرش می شود که دارای نورانیت و بوی خوش و پاکیزگی هستند! صورتی در سمت راست مرده و دیگری در سمت چپ و سومی در مقابل و چهارمی در پشت سر و پنجمی در کنار پایش و آنکه از همه زیباتر است در بالای سر او می ایستند!

آنکه از همه زیباتر است، از دیگران، می پرسد: شما کیستید؟ صورت سمت راستی، می گوید: من نماز! سمت چپی می گوید: من زکات! و برویی می گوید: من روزه! پشت سری می گوید: من حج و عمره! آنکه نزد پایش ایستاده است، می گوید: من کارهای خیر تو! سپس آنها از او که دارای زیباترین صورت است، می پرسند: تو کیستی که از همه زیباتری؟ او جواب می دهد: من ولایت آل محمد (ص) هستم.

حدیثی از فاطمه (س)

در مورد کسانی که نسبت به نماز خود، سهل انگار هستند، روایتی از رسول خدا (ص) توسط فاطمه زهراء، نقل شده است که: از جمله آثار این خصلت بد آنست که سه گرفتاری در قبر، پیدا می کنند! اول آنکه خداوند، ملکی را مأمور عذاب آنها می کند! دوم آنکه قبر بر آنان تنگ و ناراحت کننده می گردد! سوم آنکه قبرشان ظلماتی و تاریک است!

نماز شب

رسول خدا (ص): از جمله آثار نماز شب، اینست که روز قیامت، تاجی بر سر و سایه ای بر بالای سر صاحبش می شود.

بر در ب ششم بهشت چه نوشته شده؟

بر در ب ششم نوشته بود: لا اله محمد رسول الله و علی ولی الله. من اراد ان یکون قبره وسیعا فلیین المساجد. و من اراد ان لا یأکله الدیدان تحت الارض فلیسکن المساجد و من احب ان یکون طریا نظرا لایبلی جسده، فلیسکن المساجد و من احب ان یری منزله فی الجنۃ فلیین لیکسی المساجد بالبسط. هر که می خواهد قبر او گشاد باشد، مسجد بسازد و هر که می خواهد کرمهای قبر او را نخورند، اهل مسجد باشد و هر که می خواهد محل خود در بهشت را ببیند، مساجد را فرش نماید و برای نماز آماده کند.

سفر معراج

رسول خدا (ص) فرمود در معراج به ملکی رسیدم و گفتم تو چکار می کنی؟ گفت من حساب برف و باران هایی که بر زمین نازل می شود را دارم. ولی از حساب سه چیز عاجزم. نماز جماعتی که عدد آنها از ده نفر بگذرد. کسی که در نیمه شب بلند شود و از خوف خدا گریه کند. اگر ده نفر با هم بر تو صلوات بفرستند. فقط خدا از حساب اینها خبر دارد.

دوازده بلا!

رسول خدا (ص) فرمود: هر که نماز جماعت را ترک کند، به دوازده بلا گرفتار شود: بی برکتی رزق، ظلمت قبر، دشمنی مردم با او، سختی مردن، گرسنه و تشنه جان کندن، بسته بودن زبان در جواب نکیر و منکر، سختی قبر، عدم استجاب دعا، سختی حساب در قیامت، عقوبت شدید قیامت، داشتن عذاب کافران!

قصّاب در عالم برزخ!

مرحوم نراقی از یکی از موثقین، نقل نموده است که: روز سه شنبه یکی از سالها، به خانه یکی از دوستان که نزدیک قبرستان بود، رفتم. سپس تصمیم گرفتیم که بزیارت اهل قبور برویم. وقتی بر روی قبرها نشستیم، یکی از رفقا به شوخی، خطاب به یکی از قبرها که نزدیکمان بود، گفت: ای صاحب قبر! ایام عید است! آیا از ما پذیرائی نمی کنی؟ ناگاه صدائی از قبر بلند شد که گفت: هفته دیگر، سه شنبه، همه همینجا مهمان من هستید! همه ما وحشت کردیم! و گمان کردیم تا روز سه شنبه بیشتر، زنده نیستیم! مشغول وصیت و توبه و اصلاح کارهایمان شدیم! اما از مرگ خبری نشد! روز سه شنبه، قسمتی از روز که گذشت،

با هم جمع شدیم و گفتیم که بر سر همان قبر برویم. شاید منظور مردن نبوده است! وقتی که سر قبر رفتیم، یکی از ماها گفت: ای صاحب قبر! به وعده خود عمل کن! صدائی بلند شد که بفرمائید! ناگاه باغی در جلو چشم ما ظاهر شد، در نهایت طراوت و صفا، با نهرها و درختهای میوه و مرغهای خوش الحان! به ساختمان زیبایی رسیدیم و دیدیم که شخصی خوش سیما با خدمتکاران خود، نشست است! چون ما را دید، با انواع و اقسام شیرینیجات و میوه هایی که در عمرمان ندیده

بودیم، از ما پذیرائی کرد! هر چه می خوردیم، چنان لذت داشت که سیر نمی شدیم!... از او سؤال شد که: از کجا به این مقام رسیدی؟ گفت: من قصاب بودم! دو خصلت را همیشه رعایت کردم: کم فروشی نکردم! نماز اول وقت، ترک نشد!

آثار نماز شب

رسول خدا (ص) از جمله آثار نماز شب را این گونه فرمود: نماز شب نزد عزرائیل از صاحبش شفاعت می کند. چراغی در قبر او می شود. فرش او در قبر است. جواب نکیر و منکر را می دهد. در قبر مونس و یاور صاحبش تا روز قیامت می شود.

کسیکه می خواهد بدنش در قبر نپوسد

رسول خدا (ص) فرمود: هر که می خواهد در زیر زمین، نپوسد و تازه بماند، مسجد را فرش کند! و هر که چراغ مسجد را روشن نماید، خدا قبر او را روشن کند. و تا آن چراغ روشن است، ملائکه برای او استغفار کنند.

نماز جماعت

رسول خدا (ص) فرمود: هر که برای نماز جماعت، بسوی مسجد برود، برای هر قدم، هفتاد هزار حسنه دارد. و اگر بر نماز جماعت، مداومت کند، خداوند، هفتاد هزار فرشته می فرستد تا در قبر او عیادت کنند و در تنهایی قبر، مونس او باشند و تا روز قیامت، برایش استغفار کنند.

قبولی اعمال وابسته به نماز

امام باقر (ع): اولین چیزی که از بنده سؤال می کنند، از نماز است. اگر قبول شد، بقیه اعمال هم قبول می شود.

نماز جمعه

از بزرگترین شعائر اسلام، اقامه و برگزاری نماز جمعه توسط مسلمین است. نماز جمعه در حقیقت حجتی است که هر هفته انجام می شود و همه حتی فقرا و بیماران و معلولین می توانند در آن شرکت نمایند. مخصوصاً بعد از انقلاب اسلامی ایران، نماز جمعه همچو خاری در چشم دشمنان این انقلاب بوده است. وقتی مردم در روز جمعه، هنگام شروع خطبه ها به طرف محل برگزاری نماز جمعه می شتابند و در صفوف با شکوه این عمل سیاسی عبادی می نشینند و به سخنان خطیب که پیرامون بیان دستورات خدا و آگاهی دادن پیرامون توطئه های دشمنان است، گوش می دهند،

پاداش نماز جماعت

در کتاب ((نصایح الشیعه)) آمده است: هر کس نماز پنجگانه خود را به جماعت برگزار کند خداوند به او پنج چیز عطا می فرماید:

۱- تنگی معاش را از او دفع می کند

۲- تنگی قبر را هم از او بر طرف می کند

۳- نامه عملش را به دست راستش می دهند

۴- از پل صراط مانند برق می گذرد

۵- بدون حساب و کتاب وارد بهشت می شود (کشکول ممتاز ص ۲۸۱ - ۲۸۰)

چه چیز شما را در این جهنم قرار داد؟ می گویند (قالوا لم نك من المصلين و لم نطعم المسكين) نماز نمی خواندیم و به فقراء کمک نمی کردیم (و كنا نخصوض مع الخائضين) و در هر چرند و پرندی هم وارد می شدیم، یا خودمان می گفتیم، نتیجه اش اینست! از اینجا فهمیده می شود چرا نماز در اسلام اینقدر مهم است، چرا پیغمبر می فرماید: ((نماز عمود این خیمه است؟ چون اگر نماز نباشد و به درستی اجرا شود و همه چیز درست می شود (گفتار معنوی ص ۹۶ - ۹۵

(آری نماز نجات دهنده انسان در آخرت است وای بحال کسانی که از این فریضه مهم دینی برای همیشه غافل بمانند، سبب می شود که آخرتشان را از دست بدهند، ((حی الصلوة)) پس بشتاییم نماز! امام صادق علیه السلام فرمودند ((الصلوة میزان من وفی استوفی))، نماز میزان و ترازو است، هر کس آن را کامل انجام دهد (بدون کمی و زیادی) پاداش کامل را در آخرت دریافت می نماید. (بحار الانوار ج ۸۳ ص ۲۰)

مرحوم علامه ملا محسن فیض کاشانی رحمه الله در پیرامون این حدیث شریف می فرماید: منظور این است که نماز معیار و سنجش سایر عبادات است و اگر کسی آداب و شرایط آنرا بطور کامل انجام دهد پاداش را در آخرت دریافت می کند، و اگر در این راستا به هر اندازه کوتاهی کند، به همان اندازه دستش از آثار و پاداش نماز، کوتاه می گردد.

نماز استجابت دعا

در حدیثی از وجود مبارک پیامبر آمده است: من اذی فریضه فله دعوة مستجابة (عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۲۸ - ۲۷) (هر کس یک نماز فریضه بخواند دعایی مستجاب شده دارد)

عذاب بی نمازها و شرابخواران

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

روزی جبرئیل امین برای ادای وحی به نزد آمد هنوز آنچه را که باید بر من بخواند تمامش را نخوانده بود، که ناگهان آوازی سخت و صدایی هولناک آمد. وضع فرشته وحی تغییر کرد پرسیدم: ((این چه آوازی بود)) گفت: ((محمد! خدای تعالی در جهنم چاهی قرار داده است که سنگ سیاهی در آن انداختند، اکنون پس از ۱۳۰۰ سال آن سنگ به زمین آن چاه رسید.)) پرسیدم ((آن چاه، جایگاه چه کسانی است؟)) گفت، ((از آن بی نمازان و شرابخوارن)) (اسرار الصلوة ص ۳۱)

(هنگامی که پیامبر صلی الله علیه و آله با عده ای به عزم (مکه) وارد سرزمین (مدینه) شدند و جریان به گوش قریش رسید، خالد بن ولید و سرپرستی یک گروه دویست نفری برای جلوگیری از پیشروی مسلمانان به سوی مکه در کوههای نزدیک مکه مستقر شد، هنگام ظهر (بلال) اذان گفت و پیامبر صلی الله علیه و آله با مسلمانان نماز ظهر را به جماعت ادا کردند، خالد از مشاهده این صحنه در فکر فرو رفت و به نفرات خود گفت در موقع نماز عصر که در نظر آنها بسیار پر ارزش است و حتی از نور چشمان خود آن را گرمی می دارند باید از فرصت استفاده کرد و با یک حمله برق آسا و غافلگیرانه در حال نماز کار مسلمانان را یکسره ساخت در این هنگام آیه فوق نازل شد و دستور داد (نماز خوف) را که یکی از نکات اعجاز قرآن است که قبل از اقدام دشمن، نقشه های آنها را نقش بر آب کرد، و لذا گفته می شود خالد بن ولید با مشاهده این صحنه ایمان آورده و مسلمان شد. (تفسیر تبیان ج ۳ ص ۳۱۱)

و جوب اقامه نماز در وقتیهای معین

فاذا قضيت الصلوة فاذكرو الله قياما وقعودا و علی جنوبكم فذا اطماءتم فاقیموا الصلوة کانت علی المومنین کتابا موقوتا (نساء آیه ۱۰۳)

ترجمه: و هنگامی که نماز را به پایان رسانیدید خدا را یاد کنید در حال ایستادن و نشستن و به هنگامی که به پهلو خوابیده اند، و هر گاه آرامش یافتند (و حالت خوف زایل گشت) نماز را (به صورت معمول) انجام دهید، زیرا نماز وظیفه ثابت و معینی برای مومنان است.

تفسیر آیه

اهمیت فریضه نماز

منظور از یاد خدا در حال قیام و قعود و بر پهلوی خوابیدن، ممکن است همان حالات استراحت و در فاصله‌هایی که در میدان جنگ واقع می‌شود باشد و نیز ممکن است به معنی حالات مختلف جنگی که سربازان گاهی در حال ایستادن و زمانی نشستن و زمانی به پهلوی خوابیدن، سلاحهای مختلف جنگی از جمله وسیله تیر اندازی را بکار می‌برند، بوده باشد آیه فوق در حقیقت اشاره به یک دستور مهم اسلامی است، که معنی نماز خواندن در اوقات معین است که در سایر حالات انسان از خدا غافل بماند بلکه، نماز یک دستور انضباطی است که روح توجه به پروردگار را در انسان زنده می‌کند و می‌تواند در فواصل نمازها خدا را به خاطر داشته باشد خواه در میدان جنگ باشد و خواه در غیر میدان جنگ. (تفسیر نمونه ج ۴ ص ۱۰۴)

آیه فوق در روایات متعددی به کیفیت نماز گزاردن بیماران تفسیر شده که اگر بتواند ایستاده و اگر نتواند به پهلوی بخواند و نماز را به جا آورند

علی فرمود: هر نمازی را در وقت خاصتش که مقرر شده است بجای آور، نه برای داشتن وقت آزاد نمازی را زودتر از وقتش بگذار، و نه به دلیل در گیریهای دیگر، نماز را از میان ویژه اش به تاخیر انداز، و بدین نکته توجه داشته باش که هر کار دیگری تابع نماز خواهد بود. (نهج البلاغه صبحی صالح عهد ۲۷ ص ۳۸۵ - ۳۸۴)

و باز در داستانی از رسول خدا صلی الله علیه و آله سفارش شده است: آگاه باشید! نماز سفره گسترده خدا و در زمین که خداوند روزی پنج باز (مراد در اوقات مخصوص) برای اهل رحمتش (افراد شایسته رحمت) گواه نموده است برآستی آن کسی که در شبانه روز پنج باز کنار سفره رحمت و لطف خدا می‌نشیند، آیا از کنار چنین سفره ای گرسنه و با دست خالی بر می‌خیزد؟ هر گونه، بنابراین بیایید، روح و جان خود را در کنار سفره رحمت و با غذاهای معنوی و ملکوتی این سفره نیرومند کنیم. (مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۱۷۰)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به ابوذر فرمود: مادام که در نماز هستی، در حقیقت در خانه فرمانروا را می‌کوبی، و کسی که در خانه فرمانروا را زیاد بکوبد، آن در به رویش گشوده می‌شود (مکارم الاخلاق ج ۲ ص ۵۴۲) و نیز فرمودند: ای ابوذر! هیچ مومنی به نماز نمی‌ایستد، مگر اینکه بین او تا عرش خدا نیکی بر او فرود می‌آید و خداوند فرشته ای را بر او می‌گمارد که ندا می‌کند ای پسر

آدم! اگر بدانی که چه پاداش عظیمی به خاطر نمازت داری؟ و با چه کسی راز و نیاز می کنی؟
هرگز از نماز خواندن خسته نمی شوی، و از آن روی بر نمی گردانی. (امالی شیخ طوسی چاپ
سنگی جزء ۱۸ ص ۳۳۶)

فلسفه وضو چیست؟

فلسفه وضو شکی نیست که وضو دارای دو فایده روشن است:

فایده بهداشتی و فایده اخلاقی و معنوی

ز نظر بهداشتی شستن صورت و دستها آن هم پنج بار و یا لااقل سه بار در شبانه روز، اثر قابل ملاحظه
ای در نظافت بدن دارد، مسح کردن بر سر و پشت پاها که شرط آن رسیدن آب به موها یا پوست تن
است، سبب می شود که این اعضا را نیز پاکیزه بداریم، و همانطور که در فلسفه غسل هم در تفاسیر
آمده تماس آب با پوست بدن اثر خاصی در تعادل اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک دارد و از نظر
اخلاقی و معنوی چون با قصد قربت و برای خدا انجام می شود اثر تربیتی دارد مخصوصا چون مفهوم
کنائی آن این است که از فرق نا قدم در راه اطاعت تو گام بر می دارم موید این فلسفه اخلاقی و

معنوی است در روایتی از امام علی بن موسی الرضا علیه السلام می خوانیم:

((انما بالوضوء و بدء به لان یكون العبد طاهرا اذا اقام بين يدي الجبار، عند مناجاته اياه، مطعيا له فيما
امره، نقيا من الادناس و النجاسة، مع ما فيه من ذهاب الكسل، و طرد النعاس و تزكية الفؤاد للقيام بين
يدي الجبار))

(برای این دستور وضو داده شده و در آغاز عبادت با آن است که بندگان هنگامی که در پیشگاه خدا
می ایستد و با او مناجات می کنند پاک می باشند، و دستورات او را بکار بندند، از آلودگیها و نجاستها
بر کنار شوند، علاوه بر وضو سبب می شود آثار خواب و کسالت از انسان برچیده شود و قلب برای
قیام در پیشگاه خداوند نور صفا یابد. (وسائل الشیعه ۱ ص ۲۵۷)

وضو و میرزا حبیب الله رشتی

وقتی میرزا حبیب الله رشتی در حال نزع و جان کندن بود، هر چه او را به قبله دراز می کردند، او پای
خود را جمع و چیزی هم نمی گفت چون چندین بار این کار تکرار شد، از میرزا علت را پرسیدند به

زحمت قبل از فوت گفت ((چون وضو ندارم)) پایم را رو به قبله دراز نمی کنم . (مرگی در نور ص ۸۶)

و لقد اخذ ميثاق بني اسرائيل و بعثها منهم اثني عشر نقيبا و قال الله النى معكم لئن اقمتم الصلوة و اتيتم الزكوة و امنتم برسلى و عززتموهم و اقرضتم الله قرضا حسنا لا كفرن عنكم سياحكم و لا دخلنكم جنات تجرى من تحتها الانهار فمن كفر بعد ذلك منكم فقد ضل سواء السبيل (مائده آیه ۱۲)

ترجمه : خدا از بنی اسرائیل پیمان گرفت ، و از آنها دوازده رهبر و سرپرست برگزیدیم و خداوند (به آنها) گفت من با شما هستم ، اگر نماز را بر پا دارید و زکات را بپردازید و به رسولان من ایمان بیاورید و آنها را یاری کنید و بخدا قرض الحسنه بدهید (در راه او به نیازمندان کمک کنید) گناهان شما را می پوشانم (می بخشم) و شما را در باغهای بهشت که نهرها از زیر درختان آن جاری است وارد می کنم ، اما هر کس بعد از این کافر شود از راه راست منحرف گردیده است .

پاداش نماز و ایمان بخدا و رسول بهشت است

حضرت عبدالعظیم حسن از امام یازدهم امام حسن عسکری علیه السلام روایت کرده است که حضرت فرمود:

موسی بن عمران با خداوند سخن گفت و عرض کرد: بار خدایا، جزای کسی که نماز را در اول وقت می خواند چیست ؟ خداوند فرمود: خواسته هایش را بر می آورم و بهشت را به او مباح می گردانم . (بحار الانوار ج ۸۲ ص ۲۰۴)

حضرت امیر المومنین علی علیه السلام به کمیل بن زیاد نخعی درباره خصوصیات و کیفیت نماز می فرماید: ((ای کمیل ، شان و قدر و منزلت در عبادت و اطاعت خدا به این نیست که نماز بگزاری و روزه بداری و صدقه بدهی ، بلکه شان و منزلت در این است که نماز را با قلب پاک بگزاری و سلیم النفس باشی و عملی خدا پسندانه را با خشوع انجام دهی که سرا پای وجودت را فرا گیرد. (یعنی صرف نماز و روزه نیست بلکه عمل ، نیت پاک می خواهد)

بنگر در آن چیزی که در آن و بر آن نماز به نماز ایستاده ای که اگر غصبی و حرام باشد، نماز قبول نیست و فایده ای ندارد (تحف العقول

(

آری نماز گزار نمی تواند اموال مردم را خائنانه تصرف کند و مالک آن شود حتی اگر در نماز از کمترین چیزی استفاده کند که صاحب آن راضی نباشد، نمازش باطل است ، و باید اعاده شود بنابراین ،نماز آدمی را از تجاوز به مال و ناموس مردم و حقوق آنها بر حذر می دارد و آدمی را به یک زندگی صحیح و مرضی خداوند بزرگ موفق و پایدار می گرداند:

اذان شعاری برای نماز

و اذا ناديتهم الى الصلوة اتخذوها هزوا ولعبا ذلک بانهم قوم لا يعقلون (مائده آیه ۵۸)

ترجمه : و چون به نماز ندا دهید، به تمسخر و بازیچه اش می گیرند زیرا مردمی بی خردند.
تفسیر آیه

در آیات قبل در همین سوره خداوند درباره نهی از دوستی با منافقان و جمعی از اهل کتاب که احکام اسلام را بیاد استهزاء و مسخره می گرفتند سخن می گوید، اما در این آیه شریفه اشاره به یکی از اعمال آنها به عنوان شاهد و گواه کرده و می فرماید.

((هنگامی که شما مسلمانان را به سوی نماز دعوت می کنید، آنرا بیاد استهزاء بازی می گیرند. (و اذا ناديتهم الى الصلوة اتخذوها هزوا ولعبا) (۱۳۹)

سپس علت عمل آنها را چنین بیان می کند ((این بخاطر آن است که آنها جمعیت نادانی می باشند و از درک حقایق بدورند)) (ذلک بانهم قوم لا يعقلون) (تفسیر نمونه ج ۴ ص ۴۳۶)

اذان شعار بزرگ اسلام

هر ملتی در هر عصر و زمانی برای برانگیختن عواطف و احساسات افراد خود و دعوت آنها به وظایف فردی و اجتماعی شعاری داشته است و این موضوع در دنیای امروز به صورت گسترده تری دیده می شود.

در اسلام برای دعوت از اشعار اذان استفاده می شود، که به مراتب رساتر و موثرتر است ، جذابیت و کشش این اشعار اسلامی به قدری است که به قول نویسنده ((تفسیر المنار)) بعضی از مسیحیان هنگامی که اذان اسلامی را می شنوند، به عمق و عظمت تاثیر آن در روحیه شنوندگان ، اعتراف می کنند.

سپس نامبرده نقل می کند که در یکی از شهرهایی مصر جمعی از نصاری را دیده اند که به هنگام اذان مسلمین اجتماع کرده تا این نغمه آسمانی را بشنوند چه شعاری از این رساتر که با نام خدای بزرگ آغاز می گردد و به وحدانیت و یگانگی آفریدگار جهان و گواهی به رسالت پیامبر او اوج می گیرد و با دعوت به رستگاری و فلاح و عمل نیک و نماز و یاد خدا پایان می پذیرد، از نام خدا ((الله)) شروع می شود و با نام خدا ((الله)) پایان می پذیرد، جمله ها موزون عبارات کوتاه، محتویات روشن، مضمون سازنده و آگاه کننده است.

و لذا در روایات اسلامی روی مساله اذان گویان در روز رستاخیز از دیگران به اندازه یک سر و گردن بلندترند! این بلندی در حقیقت همان بلندی مقام رهبری و دعوت کردن دیگران به سوی خدا و سوی عبادت همچون نماز است.

صدای اذان که به هنگام نماز در مواقع مختلف از ماذنه شهرهای اسلامی طنین افکن می شود، مانند ندای آزادی و نسیم حیات بخش استقلال و عظمت گوشهای مسلمانان راستین را نوازش می دهد، و بر جان بد خواهان رعشه و اضطراب می افکند، و یکی از رموز بقای اسلامی است، شاهد این گفتار اعتراف صریح یکی از رجال معروف انگلستان است که در برابر جمعی از مسیحیان چنین اظهار می داشت:

((تا هنگامی که نام محمد در ماذنه ها بلند است و کعبه ها پا بر جاست و قرآن رهنما و پیشوای مسلمانان است امکان ندارد پایه های سیاست ما در سرزمینهای اسلامی استوار و برقرار گردد هنگامی که جبرئیل اذان را آورد، سر پیامبر صلی الله علیه و آله در دامن علی علیه السلام بود، جبرئیل اذان و اقامه را به پیامبر تعلیم داد، هنگامی که پیامبر سر خود را برداشت، از علی علیه السلام سوال کرد آیا صدای اذان جبرئیل را شنیدی؟ عرض کرد: آری پیامبر صلی الله علیه و آله بار دیگر پرسید آیا آنرا به خاطر سپردی؟ گفت: آری، پیامبر فرمود: بلال را (که صدای رسائی) داشت حاضر کن، و اذان و اقامه را به او تعلیم ده علی علیه السلام بلال را حاضر کرد و اذان را به او تعلیم داد. (وسائل ج ۴ ص ۶۱۲)

در متن فقه اسلامی آمده است که مستحب است موزن ((صیت)) یعنی خوش صدا باشد، زیرا طبع آدمی اینطور است که وقتی اذان را از یک خوش صدا می شنود، جملات آن جور دیگری بر قلبش

اثر می گذارد همینطور است قرآن خواندن، تبلیغ کردن، که اگر با لحن خوش باشد، زودتر بر شنونده اثر می گذارد. (حکایتها و هدایتها ص ۱۷۸)

، اگر مشغول نماز شدیم و قبل از رکوع فهمیدیم اذان و اقامه نگفته ایم می توانیم را رها کرده و اذان اقامه بگوئیم (کتاب همراه با نماز حجه السلام قرائتی ص ۲۷۸)

(

نماز و ترس از خدا

و ان اقيموا الصلوة و اتقوه و هو الذی اليه تحسرون (انعام آیه ۷۲)

(

ترجمه: نماز را بر پا دارید و از خدا بپرهیزید که در پیشگاهش محشور می شوید.

تفسیر آیه

در آیه شریفه خداوند مستقیماً دستور ((اقامه نماز) می دهد می فرماید: ((نماز را بر پا دارید و از خدا بترسید و تقوا پیشه کنید))). (و ان اقيموا الصلوة و اتقوه) و سرانجام با توجه به مساله معاد ((و اینکه حشر و بازگشت شما به سوی خدا است))). (و هو الذی تحسرون)

درسی که در این آیه شریفه توسط دعوت پیامبر صلی الله علیه و آله به ما می دهد: در حقیقت در این چند جمله کوتاه برنامه ای که پیامبر به سوی آن دعوت می کرده، و از حکم عقل و فرمان خدا سرچشمه گرفته، به صورت یک برنامه چهار ماده ای در آمده است عبارتند از اینکه آغازش توحید و یگانگی خداوند، و انجامش معاد، و مراحل متوسط آن، محکم ساختن پیوندهای الهی، و پرهیز از هر گونه گناه می باشد ارائه داده شده است. (تفسیر نمونه ج ۵ ص ۲۹۸)

اهمیت نماز از دیدگاه قرآن

چرا در میان تمام دستورات دینی در این آیه تنها به نماز اشاره شده است؟ همانطور که می دانیم چون نماز مظهر پیوند با خدا و ارتباط با او است و به همین دلیل از همه عبادات برتر و بالاتر است و به عقیده بعضی هنگام نزول آیات قرآن تنها فریضه مهم همین نماز بوده است (تفسیر المنارج ص ۷)

(۶۲۳)

نماز و پاداش صالحان

والذين يمسكون بالكتاب و اقاموا الصلوة انا لا نضيع اجر المصلحين (اعراف آیه ۱۷۰)

ترجمه: به راستی ما پاداش درستکاران را که بر کتاب خدا توسل جویند و نماز را بر پا دارند ضایع نخواهیم کرد.

پاداش همه صالحین در نماز عطا می شود

یکی از مسلمین با شتاب به سوی مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد، تا در نماز جماعت آن حضرت شرکت کند وقتی که به در مسجد رسید، دید که مردم از مسجد بیرون می آیند، از یکی پرسید: ((چرا ز مسجد بیرون می آید؟)) او گفت: ((نماز جماعت تمام شد به کجا می روی؟)) آن مرد عقب مانده، در اعماق قلب، آهی کشید و افسوس خورد که چرا موفق به درک جماعت نشده است.

مردی از مسلمین به او گفت: ((تو، آن آه سوزان را به من ببخش و من نماز جماعت را به تو می بخشم))، مرد عقب مانده گفت: ((بسیار خوب من آه خودم را به تو دادم و تو نمازت را به من بده.)) عقب مانده این را گفت و به مسجد رفت.

همان شب در عالم خواب دید که هاتفی به او گفت: ((خوشا به حالت روحانی تو، که آه سوزان و آب حیات و شفا یافتی و سپس به خاطر گذشت از مقام روحانی، آن آه، در مقابل نماز شخص دیگر، نماز همه آنها که در مسجد بودند، قبول درگاه خدا شد.)) (داستانهای مثنوی ج ۲ ص ۱۷-۱۶) آری گر انسان نیکوکار و شایسته خداوند نیت خودش را خالص کند و برای نماز حرکت کند خداوند هم به هر طریقی پاداش او را اعطاء می فرماید و در ثواب نماز گزاران واقعی نائل می آید. آیه ۲۹: نماز باعث انفاق در راه خدا

الذين يقيمون الصلوة و مما رزقنا هم ينفقون (انفال آیه ۳)

ترجمه: آنها که نماز را بر پا می دارند و از آنچه روزی شان داده ایم انفاق می کنند.

تفسیر آیه

منظور از این آیه شریفه خطاب به مومنان می باشد و در وصف آنها سخن می گوید و می فرماید: آنها در پرتو احساس مسولیت و درك عظمت پروردگار و همچنین ایمان فزاینده و بلندنگری توکل ، از نظر عمل دارای دو پیوند محکمند، پیوند و رابطه نیرومندی با خدا و پیوند و رابطه نیرومندی با بندگان خدا ((آنها کسانی هستند که ((نماز)) را که (مظهر رابطه با خداست) بر پا می دارند، و از آنچه به آنها روزی داده ایم در راه بندگان خدا انفاق می کنند،(الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْقُونَ) تعبیر به ((اقامه نماز)) (به جای خواندن نماز) اشاره به این است که نه تنها خودشان نماز می خوانند بلکه کاری می کنند که این رابطه محکم با پروردگار همچنان و در همه جا بر پا باشد، و تعبیر ((مما رزقناهم)) (از آنچه به آنها روزی داده ایم) تعبیر وسیعی است که تمام سرمایه های مادی و معنوی را در بر می گیرد، آنها نه تنها از اموالشان بلکه از علم و دانششان، از هوش و فکرت شان، از موقعیت و نفوذشان و از تمام مواهبی که در اختیار دارند در راه بندگان خدا مضایقه نمی کنند. (تفسیر نمونه ج ۷ ص ۸۸)

فان تابوا واقاموا الصلوة واتوا الزکوة فخلوا سبيلهم ان الله غفور رحيم (توبه آیه ۵)
ترجمه: اگر توبه کردند و نماز را بر پا داشتند و زکات دادند آنها را رها سازی زیرا خداوند آمرزنده مهربان است

آیه ۳۲: نماز باعث اخوت اسلامی
فان تابوا واقاموا الصلوة واتوا الزکوة فاخلوا سبيلهم ان الله غفور رحيم (توبه آیه ۱۱)
ترجمه: اگر توبه کنند و نماز بر پا دارند و زکات بدهند برادران دینی شما هستند، ما آیات خود را برای اهل دانش و معرفت مفصل بیان خواهیم کرد.
نماز سرچشمه اتحاد و برادری در بین مسلمانان
((هراس لیف)) معروف می نویسد:

هیچ چیز و هیچ کس در جهان پیدا نشد که مرا قانع کند که کدامیک از ادیان، مردم را واقعه مساوات دعوت کرده است، گر چه بعضی از ادیان تظاهر بدین مطلب می نماید، من به خیلی از کنیسه ها و معابد رفته ام و اختلاف طبقاتی را در داخل آن معابد به چشم خود دیده ام، همانطور که

در خارج (معابد نیز) مشاهده می شود، در نتیجه معتقد شدم که در داخل مساجد اسلامی هم وضع چنین است، تا اینکه در عید فطری در مسجد و کنج در لندن وارد شدم و در آنجا رسماً (وضع مسلمین مرا مبهوت ساخت، زیرا حقیقت مساوات را در آنجا به چشم خود مشاهده و احساس کردم ...) کوچکترین چیزی که صفوف جماعت را از یکدیگر ممتاز و مشخص ساز در آنجا به چشم نمی خورد و همگی در پیشگاه خدا یکسان بودند... برای من شکی نیست باقی نمانده که (تنها دینی که می تواند دین جهانی باشد، دین اسلام است...) (راه تکامل استاد امین ج ۷ ص ۲۱۰)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: نماز صبح و نماز عشاء سنگین ترین نمازها و در نظر منافقین است. (مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۱۸۳)

و باز آن حضرت فرمودند: خیر دنیا و آخرت در نماز است و شناختن مومن و کافر و مخلص و منافق به وسیله نماز انجام می گیرد. (مصباح الفلاح ص ۱۷۳)

آیه ۳۵: نماز، اطاعت از خدا و رسول

و المومنون و المومنات اولیاء بعض یامرون بالمعروف و ینهن عن المنکر و یقیمون الصلوٰۃ و یوتون الزکوٰۃ و یطیعون الله و ... (توبه آیه ۷۱)

ترجمه: مردان و زنان با ایمان دوستان یکدیگرند، امر به معروف و نهی از منکر می کنند و نماز را بر پا می دارند و زکات می دهند و خدا و رسولش را اطاعت می کنند.

آیه ۳۷: موسی و ساختن جایگاه برای نماز

و اوحینا الی موسی و اخیه ان تبوا لقومکم بمصر بیوتا واجعلوا بیوتکم قبله اقیموا الصلوٰۃ و بشر المومنین (یونس آیه ۸۷)

ترجمه: به موسی و برادرش وحی کردیم که برای قوم خود خانه هایی در سرزمین مصر انتخاب کنید و خانه هایشان را رو به هم قرار دهید و نماز بر پا دارید و مومنان را بشارت بده.

تفسیر آیه

در این آیه شریفه خداوند درباره وحی به حضرت موسی در مورد ساختن جایگاه نماز برای قوم خود در سرزمین مصر سخن می گوید: نخست اینکه خداوند می فرماید: ((ما به موسی و برادرش وحی فرستادیم که برای قوم خود خانه هائی در سرزمین مصر انتخاب کنید)) (و اوحینا الی موسی و اخیه ان تبوا لقومکم بمصر بیوتا) و مخصوصا ((این خانه ها را نزدیک به یکدیگر و مقابل هم بسازید)) (واجعلوا بیوتکم قبله) سپس به خود سازی معنوی و روحانی پردازند ((و نماز را بر پا دارید)) و از این طریق روان خود را پاک و قوی نمائید (واقیموا الصلوٰه) و برای اینکه آثار ترس و وحشت از دل آنها بیرون رود و قدرت روحی انقلابی را باز یابند ((به مومنان بشارت ده بشارت به پیروزی و لطف و رحمت خدا (و بشر المومنین)

از یاران پیامبر صلی الله علیه و آله بنام ((ابی امامه می خوانیم که می گوید: روزی در مسجد خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله نشسته بودم که مردی آمد عرض کرد یا رسول الله من گناهی کرده ام که حد بر آن لازم می شود، آن حدی را بر من اجرا فرما، فرمود: آیا با مانماز خواندی؟ عرض کرد آری سخن، رسول خدا فرمود: خداوند گناه تو - یا حد تو - را بخشید. (مجمع البیان ذیل همین آیه)

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ((یا علی به خدایی که مرا بشیر و نذیر قرار داد و مبعوث به رسالت گردانید، اگر یکی از شما که به وضو قیام کند، گناهان و معاصی او از اعضای بدنش فرو می ریزد تا وقتی که با صورت و قلب خود متوجه قبله شود، و نمازش برنگردد مگر آنکه جمیع گناهان او می ریزد و هیچ گناهی بر صحیفه عملش باقی نماند همچون روزی که از مادر متولد شده باشد و هر گاه ما بین دو نماز از او گناهی صادر شده باشد، به خواندن نماز آمرزیده شود از گناهان پاک گردد))

نجات گناهکار در قیامت

امام صادق علیه السلام می فرماید: در روز قیامت پیر مردی را برای رسیدگی به اعمالش می آورند، سپس نامه اعمالش را به او می دهند ظاهر نامه که به طرف دوم است در آن چیزی جز گناه و معاصی مشاهده نمی شود و کار محاسباتش به طول می انجامد پس آن پیر مرد می گوید: پروردگار! آیا به

آتش می سوزانی و مرا به جهنم می افکنی ؟ پروردگار جل جلاله می فرماید: ای پیر مرد به راستی من حیا می کنم که عذاب کنم ، چون که در دنیا برای من نماز گزاردی و عبادت می کردی ، سپس امر می فرماید که : ((بنده مرا به بهشت ببرید، بنابراین نماز موجبات مغفرت و آمرزش را برای نمازگزار فراهم می سازد گرچه گناهان زیادی هم داشته باشد مشمول عفو و اغماض حضرت حق واقع می شود.))

قل لعبادی الذین امنوا یقموا الصلوٰة و ینقوا مما رزقناهم سرا و علاتیه من قبل ان یاتی یوم لا ینفع فیہ و لا حول
(ابراهیم آیه ۳۱)

ترجمه: به بندگان مومن من بگو نماز را بر پا دارند و از آنچه روزیشان داده ایم پنهان و آشکار انفاق کنند، پیش از آنکه روزی فرا رسد .
که در آن نه خرید و فروشی است و نه دوستی .

- ۱- پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: ((خیر کم من اطاب الکلام و اطعم و صلی باللیل و للناس نیام)) ((بهترین شما کسانی هستند که در سخن گفتن مودبند، گرسنگان را سیر می کنند و در شب آن هنگام که مردم خوابند نماز را می خوانند (بحار الانوار ج ۸۷ ص ۱۴۲ تا ۱۴۸)
- ۲- امیر المومنین علی علیه السلام می فرماید: ((قیام اللیل مصحّة للبدن و مرضاءة للرب عز و جل و تعرض للرحمة و تمسک باخلاق النین)) قیام شب موجب صحت جسم و خشنودی پروردگار و در معرض رحمت او قرار گرفتن و تمسک به اخلاق پیامبران است (بحار الانوار ج ۸۷ ص ۱۴۲ تا ۱۴۸)
- ۳- امام صادق علیه السلام به یکی از یارانش فرمود: ((لا تدع قیام اللیل فان المغبون من حرم قیام الله)) دست از قیام شب بردار، مغبون کسی است که از قیام و عبادت شب محروم گردد. (بحار الانوار ج ۸۷ ص ۱۴۲ تا ۱۴۸)

- ۴- رسول خدا صلی الله علیه و آله می فرماید: ((من صلی باللیل حسن وجهه بالنهار)) کسی که نماز شب بخواند صورت (و سیرتش) در روز نیکو خواهد بود. (بحار الانوار ج ۸۷ ص ۱۴۲ تا ۱۴۸)

حتی در بعضی از روایات می خوانیم که این عبادت بقدری است اهمیت دارد که جز پاکان و نیکان موفق به آن نمی شوند!

5- امام صادق علیه السلام می فرماید، ((ثلاثه هن فخر المؤمن و زینة فی الدنيا و الاخرة الصلوة فی اخر اللیل، و یاسه مما فی ایدی الناس و ولایة الامام من آل محمد)) سه چیز است که افتخار مومن و زینت او در دنیا و آخرت است، نماز در آخر شب، بی اعتنائی به آنچه در دست مردم است، و ولایت امام از اهل بیت پیامبر علیه السلام نماز حضرت عیسی علیه السلام

و جعلنی مبارکاتا این ما کنت و او صافی بالصلوة والزکوة ما دمت حیا (مریم آیه ۳۱) ترجمه: و هر کجا باشم مرا وجودی فرخنده ساخته و تا زنده ام به نماز و زکات سفارشم کرده است

از امام صادق علیه السلام پرسیدند: برترین چیزی که بندگان را به خدا نزدیک می کند چیست؟ حضرت فرمود: من پس از شناخت خداوند برتر از نماز سراغ ندارم، آیا نمی بینی که (بنده صالح خدا، عیسی علیه السلام گفت: و او صافی بالصلوة (سفینه البحار ج ۲ ص ۴۲) نماز اولین فرمان برای موسی علیه السلام

اننی انا الله لا اله الا انا فاعبدنی و اقم الصلوة لذكری (طه آیه ۱۴) ترجمه: یقین بدان من همان خدایی هستم که معبودی جز من نیست مرا پرستش کن و با یاد من نماز بر پا دار.

تفسیر آیه

در این آیه شریفه مورد بحث نماز اولین فرمانی بود که به حضرت موسی علیه السلام فرمان داد و نخستین جمله وحی را موسی به این صورت دریافت کرد ((من الله هستم، معبودی جز من نیست)) (اکنون که چنین است تنها مرا عبادت کن، عبادتی خالص از هر گونه شرک)) (فاعبدنی) ((و نماز را بر پای دار، تا همیشه به یاد باشی)) (واقم الصلوة لذكری) در این آیه پس از بیان مهمترین اصل دعوت انبیاء که مساله توحید است بیان شده و به دنبال آن دستور به نماز، یعنی بزرگترین عبادت و مهمترین پیوند خلق با خالق و موثرترین راه برای فراموش نکردن ذات پاک او داده شده.

نماز و وظائف والدین

و امراهلک بالصلوة و اصطر علیها لا تسئلک رزقا نحن نرزقک و العاقبة للتقوی (طه آیه ۱۳۲)
ترجمه: خانواده ات را به نماز فرمان بده و بر انجام آن شکیا باش ما از تو روزی نمی خواهیم بلکه ما به تو روزی می دهیم و عاقبت نیکو مخصوص اهل پرهیز کاری است .

اهل خانواده را به نماز دعوت کن

مردی خدمت رسول اکرم صلی الله علیه و آله رسید و عرض کرد: من صحرا نشینم، در آن جا مسجد و امام جماعتی نداریم، در خانه ام اذان می گویم و با خانواده و غلامانم نماز جماعت می خوانیم، آیا این نماز جماعت محسوب می شود؟ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: آری آن مرد عرض کرد: گاهی غلامانم نیستند و با زن و بچه ام نماز می خوانیم، آیا این، جماعت به حساب می آید؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله پاسخ داد: آری عرض کرد: گاهی بچه هایم دنبال گوسفندان می روند و فقط با همسر نماز جماعت می خوانم آیا نماز جماعت محسوب می شود؟ فرمود: آری عرض کرد: زنان هم گاهی عذر دارند و من اذان می گویم و به تنهایی نماز می خوانم آیا این هم نماز جماعت به حساب می آید؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: آری این هم نماز جماعت است ((المومن وحده جماعة)) نماز مومن به تنهایی جماعت است (نماز پیوند خلق و خالق ص ۳۰ و ۳۱)

امام باقر علیه السلام فرمود: ما به فرزندانمان دستور می دهیم که از سن پنج سالگی نماز بخوانند و شما فرزندان خود را از هفت سالگی به نماز خواندن تمرین دهید. (وسائل شیعہ ج ۳ ص ۱۲)

لقمان حکیم به فرزندش می گفت: فرزند عزیزم مبدا خروس از تو هشیارتر و به اوقات نماز از تو مراقب تر باشد! آیا نمی بینی که به هنگام هر نماز، رسیدن وقت آن را اعلام می کند، و سحرگاهان به آوای بلند ندا سر می دهد در حالی که تو در خوابی؟! (شب مردان خدا، ص ۱۷ - ۱۶)

در شرح حال آیت الله شهید مطهری (ره) آمده است که: او همیشه با وضو بود و به این کار توصیه می کرد، نسبت به انجام فرایض فرزندان خود را نظارت دقیق داشت، بعد از نماز مغرب و عشا سجده

های طولانی بجا می آورد و از سن تکلیف به بعد، هیچ گاه نماز شبش ترک نشد. (طهارت روح ، ۳۸۴ - ۳۸۶)

در شرح حال استاد میرازی قمی (ره) سید حسن خوانساری (ره) آمده است : این مرد بزرگ ، هرگز نماز شب و زیارت عاشورا و نماز جماعت را ترک نکرد و هر گاه به مسجد نمی رفت ، در منزل با زن و فرزندان خود نماز جماعت می خواند. (یمای فرزنانگان ، ج ۳ ص ۱۶۹)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند رحمت کند مردی را که از خواب شب برخیزد و نماز شب بخواند و همسرش را نیز بیدار کند و او هم نماز بگزارد و خداوند رحمت کند زنی را که شب هنگام از خواب بیدار شود و نماز بخواند و همسرش را نیز بیدار کند و او هم نماز بجا آورد. (کنز العمال ج ۷ ص ۷۸۵، ش ۲۱۴۰۳)

نماز حضرت یعقوب و اسحاق و جعلناهم ائمه یهدون بامرنا و اوحینا الیهم فعل الخیرات و اقام الصلوٰۃ و ایتاء الزکوٰۃ و کانوا لنا عابدین (انبیاء آیه ۷۳)

ترجمه : و آنها را پیشوایانی قرار دادیم که به فرمان ما هدایت می کردند و انجام کارهای نیک و بر پا داشتن نماز و ادای زکات را به آنها وحی کردیم و آنها فقط مرا عبادت می کردند.

از صفات متقین اقامه نماز

الذین اذا ذکر الله و جلت قلوبهم و الصابرین علی ما اصابهم المقیم الصلوٰۃ و مما رزقنا هم ینفقون (حج آیه ۳۵)

ترجمه : آنهایی که چون یاد خدا رود، دلهایشان بیمناک شود و در برابر مصائب شکیبا باشند و نماز بر پا دارند و از آنچه رویشان کرده ایم انفاق کنند.

نماز نمایش قدرت برای یاران خدا

الذین ان مکنهم فی الارض اقاموا الصلوٰۃ و اتوا الزکوٰۃ و امروا بالمعروف و فهو عن المنکر و لله عاقبه الامور (حج آیه ۴۱)

ترجمه: یاران خدا کسانی هستند که هر گاه در زمین به آنها قدرت بخشیدیم نماز را بر پا می دارند و زکات را ادا می کنند و امر به معروف و نهی از منکر می نمایند و پایان همه امور از آن خداست .

در مورد تفسیر این آیه شریفه درباره قدرت یاران خدا که ((نماز)) می باشد سخن می گوید: ((آنها هستند که هر گاه در زمین به آنها قدرت بخشیدیم نماز را بر پا می دارند و زکات را ادا می کنند و امر به معروف و نهی از منکر می نمایند)) ((الذین ان مکناهم فی الارض اقاموا الصلوٰۃ و اتوا الزکوٰۃ و امروا بالمعروف و نهوا عن المنکر)) آنها هرگز پس از پیروزی، همچون خود کامگان و جباران، به عیش و نوش و لهو و لعب نمی پردازند و در غرور و مستی فرو نمی روند، بلکه پیروزیها و موفقیتها را نردبانی برای ساختن خویش و جامعه قرار می دهند آنها پس از قدرت یافتن تبدیل به یک طاغوت جدید نمی شود، ارتباطشان با خدا محکم و با خلق خدا نیز مستحکم است چرا که ((صلوٰۃ)) سمبل پیوند با خالق است، و ((زکات)) رمزی برای پیوند با خلق، و امر معروف و نهی از منکر پایه های اساسی ساختن یک جامعه سالم محسوب می شود و همین چهار صفت برای معرفی این افراد کافی است و در سایه آن سایر عبادات و اعمال صالح و ویژگیهای یک جامعه با ایمان و پیشرفته فراهم است .

فاقیموا الصلوٰۃ اتوا الزکوٰۃ واعتصموا بالله هو مولیکم فنعم المولی و نعم النصیر (حج آیه ۷۸)

ترجمه: پس نماز را بر پا دارید و زکات بدهید و به خدای توسل جویی که او مولی و سرپرست شماست - چه مولای خوب و چه یاور شایسته ای

نماز مایه خشوع و خضوع

الذین هم صلاتهم خاشعون (مومنون آیه ۲)

ترجمه: مومنان که در نمازشان فروتن هستند.

خشوع، روح نماز است:

اگر در رکوع و سجود و قرائت و تسبیح را جسم نماز بدانیم، حضور قلب و توجه درونی به حقیقت نماز و کسی که با او راز و نیاز می کنیم روح نماز است خشوع نیز در واقع چیزی جز حضور قلب توام با تواضع و ادب و احترام نیست و به این ترتیب روشن می شود که مومنان تنها به نماز به عنوان یک کالبد بی روح نمی نگرند بلکه تمامی توجه آنها به باطن و حقیقت نماز است بسیارند کسانی که

اشتیاق فراوان به حضور قلب و خشوع در نمازها دارند اما هر چه می کوشیدند توفیق آن را نمی یابند برای تحصیل خشوع و حضور قلب در نماز و سایر عبادات امور ذیل را دقیقاً توصیه می کنیم .

۱- بدست آوردن معرفتی که دنیا را در نظر انسان کوچک و خدا را در نظر انسان بزرگ کند، تا هیچ کار دنیوی نتواند به هنگام راز و نیاز با معبود نظر او را به خود جلب و از خدا منصرف سازد.

۲- توجه به کارهای پراکنده و مختلف، معمولاً مانع تمرکز حواس است و هر قدر انسان، توفیق پیدا کند که مشغله های مشوش پراکنده را کند به حضور قلب در عبادت خود کمک کرده است .

۳- انتخاب محل و مکان نماز و سایر عبادات نیز در این امر، اثر دارد به همین دلیل ، نماز در برابر اشیاء و چیزهائی که ذهن انسان را به خود مشغول می دارد مکروه است ، و همچنین در برابر درهای باز و محل عبور و مرور، مردم در مقابل آئینه و عکس و مانند اینها به همین دلیل معابد مسلمین هر قدر ساده تر و خالی از زرق و برق و تشریفات باشد بهتر است چرا که به حضور قلب کمک می کند .

۴- پرهیز از گناه عامل موثری است ، زیرا گناه قلب را از خدا دور می سازد ، و از حضور قلب می کاهد .

۵- آشنائی به معنی نماز و فلسفه افعال و اذکار آن ، عامل موثری دیگر است

۶- انجام مستحبات نماز و آداب مخصوص آن ، چه در مقدمات و چه در اصل نماز نیز کمک موثری به این امر می کند.

۷- از همه اینها گذشته این کار، مانند هر کار دیگر نیاز به مراقبت و تمرین و استمرار و پی گیری دارد، و بسیار می شود که در آغاز نماز یک لحظه کوتاه قدرت تمرکز فکر پیدایمی کند ، اما با ادامه این کار پی گیری و تداوم آنچنان قدرت پیدا می کند که می تواند به هنگام نماز دریچه های فکر خود را بر غیر معبود مطلقاً ببندد. (تفسیر نمونه ج ۱۴ ص ۲۰۴)

تجارت و عدم غفلت از اقامه نماز

رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله و اقام الصلوة و ابتاء الزكوة يخافون يوما تتقلب فيه القلوب و الابصار (نور آیه ۳۷)

ترجمه : مردانی که تجارت و داد ستد از یاد خدا و بر پا داشتن نماز و ادای زکات غافلشان نمی کند، از روزی بیمنا کند که دلها و چشمها در آن تاب می شود .

درباره این گروه از مردان الهی که پاسداران وحی و هدایتند امام باقر علیه السلام فرمودند: ((هم التجار الذین تلهیهم تجارة و لا بیع و لا عن ذکر الله، اذا دخل مواقیت الصلوة ادوا الی الله حقه فیها))
((آنها تاجرانی هستند که تجارت و بیع آنان را از یاد خدا غافل نمی سازد، هنگامی که وقت نماز داخل می شود حق آن را اداء می کنند)) (تفسیر نور الثقلین ذیل آیه مورد بحث ج ۳ ص ۶۰۹)
اقامه نماز موجب رحمت

و اقیموا الصلوة واتوا الزکوة و اطیعوا الرسول لعلکم ترحمون (نور آیه ۵۶)
ترجمه: نماز بر پا دارید و زکات بدهید و اطاعت رسول گردن نهید تا مورد رحمت قرار گیرید

سوال نوجوان نمازخوان

در تاریخ ۲۶ / ۱۰ / ۶۲ نوجوانی از امام خمینی (ره) سوال کرده بود که پدرش فردی لابلای و بی دین است و به گفته که من راضی نیستم که در منزل من، نماز بخوانی! آیا پدر چنین حقی دارد و تکلیف او چیست؟

امام فرمود: ((، برود نماز بخواند، اشکال ندارد)) (کتاب در سایه آفتاب ص ۲۴۶)
آیه ۶۱: نماز نشانه ایمان به آخرت

الذین یقیمون الصلوة و یوتون الزکوة وهم بالآخره هم یوقنون علیهم الصلوة و السلام (نمل آیه ۳)
ترجمه: آنان که نماز بر پا می دارند و زکات می دهند و به آخرت یقین دارند.
پیامبر صلی الله علیه و آله انذار کننده اقامه کنندگان نماز

انما تنذر الذین یخشون ربهم بالغیب و اقاموا الصلوة و من ترکی فانما یتزکی لنفسه والی الله المصیر
(فاطر آیه ۱۸)

ترجمه: تو فقط کسانی را هشدار می دهی که در نهان از پروردگار شان می ترسند و نماز می گزارند
هر کس پاکی ورزد و به سود خویش پاکیزه شده است و سرانجام همه به سوی خداست.
تلاوت کنندگان قرآن و اقامه کنندگان نماز

ان الذین یتلون الله و اقاموا الصلوة و انفقوا مما رزقناهم سرا و علانیة یرجون تجارة لن تبور (فاطر آیه ۲۹)

ترجمه: آنان که کتاب خدا را می خوانند و نماز می گزارند و از آنچه روزیشان داده ایم پنهان و آشکار انفاق می کنند به تجارتی دل بسته اند که هرگز زیانی در آن نیست .

در این آیه شریفه به دو وسیله مهم برای ترقی و رشد انسانها سخن می گوید: چرا که بوسیله این دو بال است که انسان می تواند به اوج آسمان سعادت پرواز کند، و مسیر تکامل را طی نماید، نخست می فرماید: ((کسانی که کتابی الهی را تلاوت می کنند، و نماز را بر پا می دارند، و از آنچه به آنها روزی داده ایم

در پنهان و آشکار انفاق می کنند، آنها امید تجارتی دارند که نابودی و فساد و کساد در آن نیست))
(ان الذين يتلون كتاب الله و اقاموا الصوة و انفقوا مما رزقنا هم سرا و علاتيه يرجحون تجارة لن تبور)

نماز علامه امینی

علامه امینی (ره) مدت سه شب در حرم امام رضا علیه السلام بود و هر شب هزار رکعت نماز می خواند به او گفتند: شما خسته نمی شوید؟ فرمود: مگر ماهی از شنا خسته می شود که من از نماز شوم؟
(حبیب و محبوب، ص ۴۸)

خالص شدن انسان بوسیله نماز

و ما امروا الا ليعبدوا الله مخلصين له الدين حنفاء و يقيموا الصلوة و يوتوا الزكوة و ذلك دين القيمة (بینه آیه ۵)

ترجمه: آیه در حالی که دستوری را دریافت نکرده بودند جز این که کمال خلوص به آیین توحید خدا را پرستش کنند نماز را بر پا دارند و زکات بدهند، این است آیین راستین .

((عبدالله بن سنان)) می گوید: من در مجلسی خدمت امام صادق علیه السلام نشسته بودم یکی از افراد مجلس به آن حضرت عرض کرد: فدایت شوم ای فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله من می ترسم که (مبادا) منافق باشم (چه کنم؟) حضرت فرمود: آنگاه که تو روز و شب در خانه ات تنها هستی آیا نماز نمی خوانی؟ عرض کرد: چرا حضرت پرسید: برای چه کسی نماز می خوانی؟ گفت:

برای خدا عزو جل امام فرمود: تو چگونه منافقی در حالی که برای خدا عزو جل نماز می خوانی ، نه برای غیر خدا؟ (نور الثقلین ج ۱ ص ۵۶۶)

در این باره باز امام صادق علیه السلام فرمود: خدای شما بسیار بخشنده است و پاداش عمل را هر چند کم باشد عطا می فرماید: بنده اش دو رکعت نماز با اخلاص می خواند و خداوند برای همان دو رکعت نماز خالص ، او را به بهشت می برد. (سفینه البحار ج ۱ ص ۴۰۸)

غفلت معاویه در نماز و ابلیس

معاویه در کاخ خود خوابیده بود. ناگهان مردی او را بیدار کرد. وقتی که معاویه را دید، به پشت کاخ رفت و در آنجا پنهان شد. معاویه فریاد زد: تو کیستی که این گونه گستاخی کرده و بی اجازه من وارد کاخ شده ای؟ او گفت: من ابلیس هستم! معاویه گفت: چرا مرا بیدار کردی؟ شیطان گفت: هنگام نماز است تو را بیدار کردم که سر وقت به مسجد برای نماز بروی . معاویه گفت: تو شیطان هستی ، و شیطان خیر بندگان را نمی خواهد. آیا ادعای دزد بر این که برای پاسبانی خانه آمده ام درست است؟! پاسخ داد: تو را از خواب بیدار کردم که مبادا بخوابی و نمازت قضا شود و با دل شکسته ، آه سوزان بکشی ، که نمازم قضا شد و به مسجد نرفتم . ارزش این آه از، از صدها نماز معمولی که عادت انسان شده ، بالاتر است . خواستم چنین آه و ناله نصیب تو نشود که مشمول رحمت حق تعالی گردی! (داستانهای مثنوی ج ۲ ص ۱۶-۱۵)

منابع

مفاتیح الجنان □ شیخ عباس قمی

برنامه سلوک □ علی شيروانی

هزارویک نکته درباره نماز □ دیلمی

مجمع المعارف و مخزن العوارف □ محمد شفیع بن محمد صالح

عصر امام خمینی (قدس سره) □ میراحمد رضا حاجتی

روزنامه های:

اطلاعات، کیهان، جمهوری اسلامی، رسالت، کیهان هوایی

اخلاق و خودسازی □ آیه الله مظاهری

قصار الجمل

تفسیر درر المنثور □

ثواب الاعمال □ شیخ صدوق

جامع احادیث الشیعه □ آیه الله بروجردی

بحار الانوار □ علامه محمد باقر مجلسی

داستانهایی از زندگی علماء ج ۲ □ مؤلف

میزان الحکمه □ محمدی ری شهری

وسائل الشیعه □ شیخ حر عاملی

اصول کافی □ مرحوم کلینی

مستدرک الوسائل □ میرزا حسین نوری طبرسی

خوبیها و بدیها □ مؤلف